

Vivekananda en vedanta

Deze tekst is uitsluitend voor persoonlijk gebruik. Commercieel gebruik is niet toegestaan. Evenmin is het toegestaan de tekst te wijzigen, bewerken, geheel of gedeeltelijk te publiceren, of anderszins te vermenigvuldigen. Toegestaan is het kopiëren van citaten of kleine tekstgedeelten voor studie- en discussiedoeleinden.

© Copyright 2005 - Stichting Ars Floreat

www.arsfloreat.nl

info@arsfloreat.nl

Vivekananda
en vedanta

zeven lezingen door

SWAMI
VIVEKANANDA

Vertaald uit het oorspronkelijke Engels
uit: *'The Complete Works of Swami Vivekananda'*,
Mayavati Memorial Edition, Advaita Ashrama,
Calcutta, 7th edition, 1985,
door André van den Brink, 2003.

© Copyright 2005 Stichting Ars Floreat, Amsterdam

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, computernetwerken, of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

No part of this book may be reproduced in any form, by print, computer networks, or any other means, without written permission from the publisher.

ISBN 90-72141-31-8

Inhoud

Inleiding	7
1 - Is vedanta de religie van de toekomst?	9
2 - God: persoonlijk en onpersoonlijk	41
3 - Yajnavalkya en Maitreyi	45
4 - Ik ben die ik ben	57
5 - De weg naar gelukzaligheid	67
6 - Eenheid	83
7 - Het doel	87

Inleiding

Swami Vivekananda werd in 1863 als Narendranath Datta in Calcutta geboren. Als jong student kwam hij in 1881 voor het eerst in aanraking met Sri Ramakrishna (1836-1886), de grote heilige en mysticus uit Dakshineswar, die zijn goeroe werd. Ramakrishna zag hem als zijn voornaamste discipel en het contact zou van grote invloed zijn op Vivekananda's verdere leven en spiritualiteit. Na de dood van Ramakrishna richtte Vivekananda de Ramakrishna Orde van monniken op, met als tweevoudig doel de realisatie van God en het welzijn van de mensheid.

In 1893 werd de swami uitgenodigd om als een van de afgevaardigden van het hindoeïsme deel te nemen aan het 'Parliament of Religions' in Chicago. De respons die Vivekananda daar ontving was zó positief, dat hij enige jaren in de Verenigde Staten bleef om er lezingen te geven over de vedanta filosofie en de spiritualiteit van het hindoeïsme. Ook in Europa was hij geruime tijd actief, met name in Engeland en Frankrijk. Daarmee werd swami Vivekananda de eerste hindoe die de universele boodschap van de spiritualiteit voor een groot westers publiek bracht.

Na een intens leven van rondreizen, lezingen geven en het trainen van spirituele aspiranten, zowel in India als in het westen, trok Vivekananda zich in 1901 terug in de Belur Math, het klooster aan de oever van de Ganges, even buiten Calcutta, dat hij samen met zijn broeder-monniken had gesticht. Daar overleed hij op 4 juli 1902. Hij werd slechts 39 jaar.

Swami Vivekananda behoort tot een van die zeldzame figuren uit de geschiedenis, wiens woorden ons, meer dan honderd jaar na zijn dood, nog steeds inspireren, omdat zij vanuit een authentieke, gerealiseerde bron komen. Achter alle woorden van de swami hoort men de oproep aan ieder mens om zijn potentiële spiritualiteit hier en nu te verwezenlijken en te manifesteren. Het was Vivekananda's opdracht om daartoe een krachtig signaal af te geven, een signaal dat ook in de 21e eeuw nog niets aan actualiteit heeft ingeboet.

De vertaler

1 - Is vedanta de religie van de toekomst?

San Francisco, 8 april 1900

Diegenen onder u die mijn lezingen de laatste maand of zo hebben bijgewoond, zullen nu wel met de ideeën van de vedanta-filosofie vertrouwd zijn. Vedanta is de oudste godsdienst ter wereld, maar men kan zeker niet beweren dat zij populair geworden is. Daarom is de vraag: 'Zal zij de religie van de toekomst worden?' heel moeilijk te beantwoorden.

Ik kan u bij het begin al zeggen, dat ik niet weet of de vedanta ooit de religie van de overgrote meerderheid van de mensen zal worden. Zal zij ooit bezit kunnen nemen van een hele natie zoals de Verenigde Staten van Amerika? Misschien. Hoe het ook zij, dát is de vraag die wij vanmiddag ter discussie willen stellen.

Ik zal beginnen met u te vertellen wat de vedanta *niet* is, en daarna zal ik u vertellen wat zij *wel* is. Maar u moet onthouden dat de vedanta, met al haar nadruk op onpersoonlijke beginselen, nergens vijandig tegenover staat, hoewel zij geen compromissen sluit, of de waarheden die zij als funda-

menteel beschouwt, opgeeft.

U weet allemaal dat er bepaalde dingen nodig zijn om tot een religie te komen. Allereerst is er het boek. De macht van het boek is gewoonweg wonderbaarlijk! Hoe het ook zij, het boek is het middelpunt waaromheen de menselijke band gesloten wordt. Er is vandaag niet één levende religie die geen boek heeft. Met al haar rationaliteit en grote woorden houdt de mensheid zich nog altijd aan het boek vast. Elke poging die er in uw land ondernomen wordt om een religie zonder boek te beginnen, is mislukt. In India komen er sekten met veel succes op, maar binnen een paar jaar sterven ze weer af, omdat ze geen boek achter zich hebben. Zo gaat het ook in alle andere landen.

Bestudeert u de opkomst en de ondergang van de unitarische beweging maar. Zij vertegenwoordigt het beste denken van uw natie. Waarom heeft zij zich dan niet verbreid zoals de methodisten, de doopsgezinden en andere christelijke kerkgenootschappen? Omdat er geen boek was. Denk daarentegen eens aan de joden: een handjevol mensen dat van het ene naar het andere land is verdreven, en dat nog steeds bij elkaar blijft, omdat zij een boek hebben. Denk aan de parsen – er zijn er maar 'n honderd-duizend van op de wereld. En ongeveer een miljoen is alles wat er van de jains in India nog over is.

En weet u dat dat handjevol parzen en jains er alleen nog is vanwege hun boek? Van de religies die er nu zijn – élk ervan heeft een boek.

Een tweede vereiste om tot een religie te komen is de verering van een persoon. Deze wordt ofwel vereerd als de heer van de wereld, ofwel als de grote leermeester. De mensen *moeten* wel een belichaamd wezen aanbidden! Zij *moeten* een incarnatie of een profeet of een groot leider hebben. Dat vindt u vandaag in iedere religie: de hindoes en de christenen hebben incarnaties; de boeddhisten, de mohamedanen en de joden hebben profeten; maar het gaat allemaal om hetzelfde: al hun verering draait om de een of andere persoon of om personen.

Een derde vereiste schijnt te zijn, dat een religie die sterk en zeker van zichzelf wil zijn, moet geloven dat alleen *zij* de waarheid bezit, anders kan zij geen invloed op de mensen uitoefenen. Het liberalisme sterft uit, omdat het te droog is, omdat het in de menselijke geest geen fanatisme op kan wekken, omdat het geen haat kan uitdragen voor alles wat het zelf niet is. Daarom zal het liberalisme telkens weer ten onder gaan; het kan slechts op kleine aantallen mensen invloed hebben. De reden is niet moeilijk te vinden: het liberalisme probeert ons onbaatzuchtig te maken. Maar wij willen niet onbaatzuchtig zijn – wij zien niet meteen winst in onbaatzuchtigheid. We

winnen meer door zelfzuchtig te zijn. Wij accepteren het liberalisme, zolang wij arm zijn en niets bezitten. Zodra we geld en macht krijgen, worden we heel conservatief. De arme mens is een democraat; als hij rijk wordt, wordt hij een aristocraat. In religie handelt de menselijke natuur op dezelfde manier.

Er staat een profeet op die allerlei beloningen in het vooruitzicht stelt aan degenen die hem volgen, en eeuwige verdoemenis aan degenen die hem niet volgen. Zo zorgt hij ervoor dat zijn ideeën worden verspreid. Alle bestaande religies die zich verbreiden, zijn ontzettend fanatiek. Hoe meer een sekte andere sekten haat, des te groter is haar succes en des te meer mensen neemt zij in haar kudde op. Ik heb een behoorlijk deel van de wereld afgereisd, ik heb onder vele volken gewoond, en mijn conclusie – ook met het oog op de heersende toestand in de wereld – is dat de huidige stand van zaken voort zal duren, ondanks het feit dat er veel over universele broederschap gesproken wordt.

De vedanta gelooft in géén van die leerstellingen. Ten eerste gelooft zij niet in een boek – dat is de eerste moeilijkheid. Zij ontkent dat één boek meer gezag heeft dan welk ander boek. Zij ontkent met nadruk dat een enkel boek alle waarheden over God, de ziel, en de hoogste werkelijkheid kan bevatten. Degenen onder u die de *upanishads* hebben gelezen,

weten dat daarin telkens weer wordt gezegd: 'Wij kunnen het Zelf niet realiseren door het lezen van boeken.'

Ten tweede vindt de vedanta het nog moeilijker om de verering van de een of andere bijzondere persoon te steunen. Degenen onder u die studenten van de vedanta zijn - en met de vedanta wordt altijd de *upanishads* bedoeld - weten dat dit de enige godsdienst is, die geen enkele persoon aanhangt. Onder de vedantisten is nog nooit een man of vrouw het object van verering geworden. Dat kán ook niet. Een mens verdient het niet om méér vereerd te worden dan welke vogel of worm ook. Wij zijn allemaal broeders - er is alleen een verschil in graad. Ik ben volkomen gelijk aan de minste worm. U ziet dat er in de vedanta erg weinig ruimte is voor iemand die vóór ons gaat staan en die wij dan gaan vereren: hij trekt ons steeds verder en wij worden door hem gered. Dat biedt de vedanta u niet - géén boek, géén mens om te vereren - niets.

Nóg lastiger wordt het met God. In dit land wilt u democratisch zijn. De vedanta leert een democratische God. U heeft een regering, maar die regering is onpersoonlijk. U heeft geen autocratische regering, maar toch is zij machtiger dan welke monarchie ter wereld. Niemand schijnt te begrijpen dat de ware macht, het ware leven, de ware kracht,

in het *onzichtbare*, in het *onpersoonlijke*, in het *niet-iemand-zijn* ligt. Als enkele persoon, gescheiden van anderen, bent u niets. Maar als onpersoonlijke eenheid van de natie die zichzelf regeert, bent u geweldig. Als regering bent u allemaal één; dan vormt u een geweldige macht. Maar wáár precies ligt die macht? Ieder mens is die macht. Er is geen koning. Ik zie dat iedereen even gelijk is; ik hoef voor niemand mijn hoed af te nemen en diep te buigen. En toch is er in ieder mens een geweldige macht.

En dát is nu de vedanta. Haar God is niet de monarch die op een troon zit, helemaal op zichzelf. Er zijn mensen die zo'n God willen hebben: een God die gevreesd moet worden en gunstig moet worden gestemd. Zij branden kaarsen en kruipen in het stof voor hem. Zij willen een koning die over hen heerst; zij geloven in een koning in de hemel die hen allemaal regeert. De koning is tenminste uit dit land verdwenen. Waar is de koning van de hemel nu? Daar waar de aardse koning zich ook bevindt. In dit land heeft de koning bij ieder van u zijn intrede gedaan: u bent *allemaal* koning in dit land. Zo ook met de religie van de vedanta: u bent *allemaal* God. Eén God is niet voldoende: u bent allemaal God, zegt de vedanta.

Dat maakt de vedanta heel moeilijk. Zij leert helemaal niet het oude godsbegrip. In plaats van de

God die boven de wolken zat en die de aangelegenheden van de wereld regelde zonder ons om toestemming te vragen; die ons uit het niets schiep, alleen omdat Hij er zin in had, en die ons al deze ellende heeft laten ondergaan, alleen omdat Hij er zin in had – leert de vedanta de God die in iederéén is, die alles en iedereen geworden is. Zijne majesteit de koning is uit dit land verdwenen – het koninkrijk der hemelen is honderden jaren geleden al uit de vedanta verdwenen.

India kan zijne majesteit de koning van de aarde niet opgeven. Daarom kan de vedanta ook niet de religie van India worden. Er bestaat een kans dat de vedanta de religie van uw land wordt, vanwege uw democratie. Maar dat kan alleen, als u haar echt goed begrijpt, als u echte mannen en vrouwen wordt – geen mensen met vage ideeën en bijgeloof in hun hersenen – en alleen als u écht spiritueel wilt zijn, want de vedanta houdt zich alleen met spiritualiteit bezig.

Wat is het idee van een God in de hemel? Materialisme. Het vedantische idee is het oneindige godsbeginzel dat in ieder van ons belichaamd wordt. God die opzit op een wolk! Bedenkt u zich eens wat een volslagen godslastering dat is! Materialisme is het, dóór en dóór materialisme. Als baby's zo denken, dan kan dat misschien nog, maar als volwassenen

mensen dergelijke dingen proberen te leren, is het echt stuitend – dat is het. Allemaal materie, allemaal lichamelijke, grove, zinnelijke ideeën. Elk deeltje ervan is klei en niets dan klei. Is dat religie? Het is net zoveel religie als de hocus-pocus religie van Afrika. God is Geest en Hij moet in Geest en in waarheid worden vereerd. Woont de Geest alleen maar in de hemel? Wat is Geest? Wij zijn allemaal Geest. Hoe komt het dan, dat wij dat niet beseffen? Hoe komt het dat u verschillend van mij bent? Door het lichaam – anders niet. Vergeet het lichaam en alles is Geest.

Dat geeft de vedanta dus niet: géén boek, géén mens die de uitverkorene is van de rest van de mensheid – ‘Jullie zijn wormen en wij zijn God de Heer!’ – niets daarvan. Als ú God de Heer bent, ben ik óók God de Heer. Zodoende kent de vedanta ook geen zonde. Er zijn vergissingen, maar geen zonde. En op den duur komt alles goed. Geen satan – niets van die onzin. De vedanta gelooft slechts in één zonde, één slechts op de hele wereld, en dat is deze: zodra u denkt dat u een zondaar bent of dat iemand een zondaar is – dát is zonde; daar komt elke andere vergissing of wat men dan gewoonlijk ‘zonde’ noemt, uit voort. Er zijn vele vergissingen in ons leven geweest, maar we gaan dóór. Glorie aan ons, dat wij fouten hebben gemaakt! Werp eens een ruime

blik op uw verleden: als uw huidige toestand goed is, dan hebben al uw fouten uit het verleden, evenals uw successen, daarvoor gezorgd. Glorie aan het succes! Glorie aan de fouten! Kijk niet om naar wat u gedaan hebt – ga door!

U ziet, de vedanta stelt zonde noch zondaar voor. Géén God om bang voor te zijn. Hij is het ene wezen waar wij nooit bang voor zullen zijn, want Hij is ons eigen Zelf. Er is maar één wezen waar u onmogelijk bang voor kunt zijn, en dat is Hij. Is dan degene die God vreest eigenlijk niet de meest bijgelovige mens? Misschien is er iemand die bang is voor zijn eigen schaduw; maar zelfs zo iemand is niet bang voor zichzelf. God is het ware Zelf van de mens. Hij is het ene wezen waar u onmogelijk ooit bang voor kunt zijn. Wat is al die onzin, de vreze voor de Heer die bij een mens binnentreedt, die hem doet beven en zo meer? De Heer zegene ons, dat wij niet allemaal in het krankzinnigengesticht zitten! Maar als de meesten van ons dan niet krankzinnig zijn, waarom moeten wij dan van zulke ideeën als de vreze Gods verzinnen? De here Boeddha heeft eens gezegd, dat het hele menselijke ras min of meer krankzinnig is, en het lijkt erop dat dat volkomen waar is.

Géén boek, geen persoon, geen persoonlijke God – dat moet allemaal weg. En dan moeten de zin-

tuigen weg. Wij kunnen niet aan onze zintuigen gebonden blijven. Nu zitten wij vast, zoals mensen die in de gletsjers omkomen van de kou. Zij hebben zo vreselijk veel zin om te gaan slapen, en als hun vrienden pogingen doen om hen wakker te houden en hen waarschuwen voor de dood, zeggen ze: 'Laat me liggen, ik wil slapen'. Wij klampen ons allemaal aan die kleine dingetjes van de zintuigen vast, ook al worden we erdoor geruïneerd, en wij vergeten dat er veel grotere dingen bestaan.

Er bestaat een hindoe-legende waarin de Heer zich eens op aarde als varken incarneerde. Hij had een vrouwtjesvarken en na verloop van tijd kreeg Hij er verschillende kleine varkentjes bij. Hij was erg gelukkig met zijn gezin, dat in de modder woonde, en Hij knorde van geluk, terwijl Hij zijn goddelijke glorie en heerschappij vergat. De goden maakten zich grote zorgen en kwamen naar de aarde om Hem te verzoeken zijn varkenslijf op te geven en naar de hemel terug te keren. Maar de Heer wilde er niets van weten en joeg hen weg. Hij zei dat Hij erg gelukkig was en niet gestoord wenste te worden. Toen de goden geen andere uitweg meer zagen, vernietigden zij het varkenslijf van de Heer. Onmiddellijk hernam deze zijn goddelijke majesteit en stond verbaasd dat Hij enig genoeg had kunnen scheppen in een varkensbestaan.

De mensen gedragen zich op een soortgelijke manier. Telkens wanneer zij van de onpersoonlijke God horen, zeggen ze: 'Maar wat gebeurt er dan met mijn individualiteit? Mijn individualiteit zal verdwijnen!' Als die gedachte de volgende keer bij u opkomt, denk dan aan dat varken en bedenk wat een oneindige mijn van geluk u bezit, ieder van u. U bent zó tevreden met uw huidige toestand! Maar wanneer u beseft wat u in werkelijkheid bent, zult u zich erover verbazen dat u uw leven in de zinnen niet op wilde geven. Wat houdt uw persoonlijkheid in? Is het echt beter dan dat varkensleven? En dat wilt u niet opgeven?! De Heer zegene ons allen!

Wat leert de vedanta ons? In de eerste plaats leert zij dat u niet eens uit uzelf hoeft te komen om de waarheid te kennen. Heel het verleden en heel de toekomst liggen hier in het heden. Geen mens heeft ooit het verleden gezien. Heeft iemand van u het verleden wel eens gezien? Als u denkt dat u het verleden kent, verbeeldt u zich het verleden alleen maar in het huidige moment. En om de toekomst te zien zou u die naar het heden moeten brengen, wat de enige realiteit is – de rest is verbeelding. Dit heden is alles wat er is. Alleen de Eén is er. Alles is *hier* en *nu*. Eén moment in de oneindige tijd is net zo compleet en alomvattend als elk ander moment. Alles wat er is en was en zal zijn, bevindt zich hier in

het heden. Laat iemand maar proberen om zich iets buiten het heden voor te stellen – het zal hem niet lukken.

Welke religie kan een hemel schilderen, die *niet* als deze aarde is? En het is allemaal kunst, alleen leren wij die kunst slechts geleidelijk aan kennen. Wij bezien deze wereld met vijf zintuigen en vinden haar grof, met kleuren, met vormen, geluiden enzovoorts. Stel dat ik een elektrisch zintuig ontwikkel – dan verandert alles. Stel dat mijn zintuigen fijner worden – dan zult u er allemaal anders uitzien. Als *ik* verander, verandert u ook. Als ik de kracht van de zintuigen te boven kan komen, zult u als Geest en God verschijnen. De dingen zijn niet wat ze lijken.

Wij zullen dit geleidelijk aan begrijpen en het dan gaan zien: alle hemelen, alles, is *hier* en *nu*, en in werkelijkheid zijn het niets dan verschijningen in de goddelijke tegenwoordigheid. Die tegenwoordigheid is véél groter dan alle hemelen en aarden. De mensen denken dat deze wereld slecht is, en daarom verbeelden zij zich dat de hemel ergens anders is. Deze wereld *is* niet slecht: als u haar kent, is zij God zelf. Het is moeilijk om dat zelfs maar te begrijpen, moeilijker dan het is om het te geloven. De moordeenaar die morgen wordt opgehangen, is helemaal God, volmaakt God. Ja, dat is heel moeilijk te begrijpen, maar het *kan* begrepen worden.

De vedanta formuleert daarom geen universele broederschap, maar universele eenheid. Ik ben hetzelfde als ieder ander mens, als ieder dier – goed, slecht, alles: het is één lichaam, één geest, één ziel, overal. De Geest sterft nooit. Er is nergens dood, zelfs niet voor het lichaam. Zelfs de menselijke geest sterft niet. Hoe kan zelfs het lichaam sterven? Er kan een blad vallen – sterft de boom dan ook? Het universum is mijn lichaam: zie hoe het doorgaat. Alle denken is het mijne, ik loop met alle voeten, ik spreek door alle monden, ik woon in iedereen.

Waarom voel ik het dan niet? Vanwege die individualiteit, dat varkensachtige. U hebt zich helemaal met de menselijke geest verbonden en zodoende kunt u alleen nog maar *hier* zijn en niet *daar*. Wat is onsterfelijkheid? Hoe weinig mensen antwoorden er: ‘Dit bestaan *zelf!*’ De meeste mensen denken dat alles hier vergankelijk en dood is, dat God hier niet is, en dat zij onsterfelijk zullen worden door naar de hemel te gaan. Zij denken dat zij God ná hun dood zullen zien. Maar als zij Hem hier en nu niet zien, zullen zij Hem na hun dood ook niet zien. Hoewel zij allemaal in de onsterfelijkheid geloven, beseffen zij niet dat men de onsterfelijkheid niet kan bereiken door te sterven en naar de hemel te gaan, maar door die varkentjesindividualiteit op te geven, door ons niet aan één klein lichaampje te binden.

Onsterfelijkheid is weten dat wij met alles één zijn, dat wij in alle lichamen wonen, dat wij door alle denken zien. Wij *moeten* wel in meer dan één lichaam kunnen voelen. Wij *moeten* wel in andere lichamen kunnen voelen. Wat is sympathie? Is er een grens aan die sympathie, dat gevoel in ons lichaam? Het is best mogelijk dat er een moment komt dat ik door het hele universum kan voelen.

Wat is de winst? Het is moeilijk om dat varkenslijf op te geven. Wij vinden het jammer om het genot van ons ene, kleine varkenslijf te moeten verliezen. De vedanta zegt niet: 'Geef het op!' Zij zegt: 'Stijg er bovenuit!' Ascese hoeft niet. Het genot van twee lichamen is fijner, van drie nog fijner: in meer dan één lichaam leven! Als ik door het hele universum kan genieten, dan is het hele universum mijn lichaam.

Velen zijn onthutst, wanneer zij deze leer horen. Zij horen liever niet dat zij niet alleen maar een klein varkenslijf zijn, geschapen door een tiran van een God. Ik zeg tegen ze: 'Kom op!' Zij zeggen dat zij in zonde geboren zijn, dat zij er alleen door iemands genade uit kunnen komen. Ik zeg: 'Jullie zijn goddelijk!' Zij antwoorden: 'Jij godslasteraar, hoe durf je zo te spreken? Hoe kan een armzalig schepsel God zijn? Wij zijn zondaars!' Weet u, soms word ik er heel erg moedeloos van. Honderden mannen en

vrouwen vertellen me: ‘Als er geen hel is, hoe kan er dan religie zijn?’ Als die mensen dan zelf naar de hel willen gaan, wie houdt ze dan tegen?

Alles waar u van droomt en aan denkt, dat creëert u. Als het de hel is, dan gaat u dood en ziet u de hel. Als het het kwaad is en satan, dan krijgt u een satan. Als het spoken zijn, dan krijgt u spoken. Waar u aan denkt, dat wórdt u. Als u moet denken, denk dan goede gedachten, grootse gedachten. Zomaar aannemen dat u een zwak wormpje bent! Door te verklaren dat wij zwak zijn, wórdt wij zwak – wij worden er niet beter op. Stel, we doen het licht uit, sluiten de ramen en zeggen vervolgens dat de kamer donker is. Stelt u zich een dergelijke onzin eens voor! Wat voor goed doet het mij om te zeggen dat ik een zondaar ben? Als ik in het donker zit, moet ik een lamp aandoen en dan is alle duisternis verdwenen. Maar wat zijn mensen toch een merkwaardige wezens! Zij zijn er zich aldoor van bewust, dat de universele Geest achter hun leven staat, en toch denken ze meer aan satan, aan duisternis en aan leugens. Je vertelt hun de waarheid – zij zien haar niet; zij prefereren de duisternis.

Dat is nu de ene, grote vraag die de vedanta zich stelt: waarom zijn de mensen zo bang? Het antwoord is: omdat zij zich zo hulpeloos en afhankelijk hebben gemaakt van anderen. Wij zijn zo lui, wij willen niets

zelf doen. Wij willen een persoonlijke God, een redder of een profeet, die alles voor ons doet. Iemand die heel rijk is, gaat nooit te voet, maar altijd per rijtuig. Maar na verloop van jaren wordt hij op een dag wakker, helemaal verlamd. Dan begint hij in te zien dat zijn manier van leven toch niet zo goed was. Geen mens kan voor mij lopen. Telkens als iemand het deed, was het tot mijn schade. Als alles door een ander gedaan wordt, verliest men het gebruik van zijn eigen ledematen. Alles wat wij zelf doen, is het enige wat wij doen. Alles wat een ander voor ons doet, kan nooit van ons zijn. U kunt geen spirituele waarden van mijn lezingen leren. Als u er iets van geleerd hebt, dan ben ik alleen maar de vonk geweest, die het naar buiten heeft gebracht, die het heeft doen ontvlammen. Dat is het enige wat een profeet en een leermeester doen kan. Al dat gehol om hulp is dwaasheid.

U weet dat er in India ossenkarren zijn. Meestal worden er twee stieren aan een kar gespannen, en soms laat men dan vóór de dieren, maar net buiten hun bereik, een bundel stro aan een stok bengelen. De stieren proberen steeds maar van het stro te eten, maar dat lukt ze nooit. Precies zo worden wij geholpen! Wij denken van buiten veiligheid, kracht, wijsheid en geluk te krijgen. Wij blijven hopen, maar onze hoop wordt nooit bewaarheid. Geen enkele

hulp komt ooit van buiten.

Er *is* geen hulp voor de mens. Het *was* er nooit, het *is* er nooit, en het *komt* er nooit. Waarom ook? Bent u geen mannen en vrouwen? Moeten de heersers van de aarde door anderen geholpen worden? Schaamt u zich niet? U zult geholpen worden, wanneer u tot stof vergaat – maar u bent Geest. U moet uzélf uit de moeilijkheden trekken! Redt uzelf door uzelf! Er is niemand om u te helpen – is er ook nooit geweest. Te denken dat er wel iemand is, is een zoete waan die tot niets leidt.

Er kwam eens een christen naar me toe die zei: ‘U bent een vreselijke zondaar.’ ‘Ja, dat ben ik’, antwoordde ik, ‘ga verder.’ De man was een christen-missionaris die me maar niet met rust liet. Als ik hem zag, vloog ik weg. Hij zei: ‘Ik heb hele goede dingen voor u. Maar u bent een zondaar en u gaat naar de hel.’ Ik antwoordde: ‘Heel goed – en verder?’ Ik vroeg hem: ‘Waar gaat *u* dan naar toe?’ ‘Ik ga naar de hemel’, antwoordde hij. ‘Dan ga *ik* naar de hel’, zei ik, en vanaf die dag beschouwde hij me als verloren.

Hier heb je een christenmens die zegt: ‘U bent allemaal verdoemd. Maar als u in deze leer gelooft, zal Christus u redden.’ Als dat waar zou zijn – maar het is natuurlijk niets dan bijgeloof – dan zou er in de christelijke landen geen kwaad bestaan. Laten we het

eens geloven – geloven kost niets – waarom is het resultaat er dan niet naar? Als ik vraag: ‘Hoe komt het dan, dat er zoveel slechte mensen zijn?’ dan zeggen ze: ‘Wij moeten er nog meer voor doen.’ Vertrouw op God, maar houd je kruut droog! Bid tot God en laat God je komen redden! Maar *ik* worstel, *ik* bid en ga naar de kerk, *ik* ben degene die mijn problemen uitwerk – en God krijgt de verdienste! Dat kan niet goed zijn – dat doe ik niet.

Ik werd eens uitgenodigd voor een diner. De gastvrouw vroeg me of ik het dankgebed wilde uitspreken. Ik zei: ‘Ik zeg een dankgebed voor *u*, mevrouw; mijn gebed en dank zijn voor *u*.’ Als ik werk, zeg ik een dankgebed voor mezelf. Geloofd ben ik, dat ik zo hard gewerkt heb en verkregen heb wat ik bezit! Telkens wanneer u hard hebt gewerkt en er dan iemand anders voor zegent, omdat u bijgelovig bent, bent u bang. Genoeg van dat bijgeloof dat al duizenden jaren wordt aangekweekt! Je moet er wat voor doen om spiritueel te worden! Bijgeloof is een en al materialisme, omdat het zich geheel op het lichaamsbewustzijn baseert – het lichaam, het lichaam – geen Geest daar! De Geest kent geen bijgeloof – die staat boven de ijdele verlangens van het lichaam.

Maar hier en daar worden die ijdele verlangens zelfs op het rijk van de Geest geprojecteerd. Zo heb

ik verschillende spiritistische seances bijgewoond. Op één ervan was de leider een vrouw die me vertelde: 'Uw moeder en uw grootvader komen bij mij door.' Ze zei dat zij haar begroetten en met haar praatten. Maar mijn moeder leeft nog! De mensen denken graag dat hun familieleden ook na hun dood in hetzelfde lichaam blijven voortleven, en de spiritisten spelen op hun bijgeloof in. Ik zou het heel treurig vinden, als ik wist dat mijn overleden vader nog steeds zijn grove lichaam droeg. De mensen putten er troost uit dat hun vaders allemaal nog in hun stoffelijk omhulsel zouden zijn. Op een andere plek brachten ze me Jezus Christus. Ik zei: 'Heer, hoe maakt u het?' Ik word er hopeloos van. Als die grote en heilige man nog steeds zijn lichaam draagt, wat moet er dan wel van ons, arme schepsels, worden? De spiritisten lieten me geen van die heren aanraken. Zelfs al waren ze echt, dan nog zou ik er niets van moeten hebben. 'Moeder, Moeder!' denk ik, 'atheïsten, dát zijn de mensen feitelijk! Alleen maar het verlangen naar die vijf zintuigen! Ze zijn niet tevreden met wat ze hier hebben, en dus willen ze nog meer van hetzelfde als ze doodgaan!'

Wat is de God van de vedanta? Hij is een beginsel, geen persoon. U en ik zijn allemaal persoonlijke goden. De absolute God van het universum - de schepper, de behoeder en de vernietiger

van het universum – is een onpersoonlijk beginsel. U en ik, de kat, de rat, de duivel en het spook, zijn daar allemaal personen van – allemaal persoonlijke goden. U wilt een persoonlijke God aanbidden: het is de aanbidding van uw eigen Zelf. Als u mijn advies wilt volgen, ga dan nooit een kerk binnen: kom eruit en ga u wassen. Was u nog eens en nog eens, totdat u van al het bijgeloof dat door de eeuwen heen aan u vast heeft gezeten, gezuiverd bent. Of misschien doet u dat niet zo graag, want in dit land wast men zich niet zo vaak; zich vaak wassen is een Indiase gewoonte en in uw samenleving is het geen gebruik.

Men heeft mij vaak gevraagd: ‘Waarom lacht u toch zoveel en maakt u zoveel grapjes?’ Soms word ik serieus – wanneer ik buikpijn heb! De Heer is één en al zaligheid. Hij is de werkelijkheid achter alles wat bestaat. Hij is de goedheid, de waarheid in alles. En ú bent zijn belichaming – dat is het mooie ervan. Hoe dichterbij Hem bent, des te minder hoeft u te huilen. Hoe verder wij van Hem af zijn, hoe meer er lange gezichten komen. Hoe meer wij van Hem afweten, hoe meer de ellende verdwijnt. Als iemand in de Heer leeft en ellendig wordt, wat heeft het dan voor zin om in Hem te leven? Wat heeft zo’n God dan voor zin? Gooi Hem overboord, de Grote Oceaan in! Die hoeven we niet!

Maar God is het oneindige, onpersoonlijke Zijn –

altijd tegenwoordig, onveranderlijk, onsterfelijk, onbevreesd. En u bent allemaal zijn incarnatie, zijn belichaming. Dát is de God van de vedanta, en zijn hemel is overal. In die hemel wonen alle persoonlijke Goden die er maar zijn: *u*. Úit met het bidden en bloemen leggen in de tempels!

Waar bidt u voor? Om naar de hemel te gaan, om iets te krijgen – en het iemand anders dus niet te laten krijgen. ‘Heer, ik wil meer eten! Laat iemand anders maar verhongeren!’ Wat een voorstelling van God die de werkelijkheid is, het oneindige, eeuwig zalige bestaan waarin geen part of breuk is, die eeuwig vrij, eeuwig zuiver, eeuwig volmaakt is! Wij schrijven Hem al onze menselijke eigenschappen, functies en beperkingen toe. Hij moet ons voedsel brengen en kleding geven. In werkelijkheid moeten wij al die dingen zelf doen en niemand heeft ze ooit voor ons gedaan. Dat is de onverbloemde waarheid.

Maar daar staat u maar zelden bij stil. U stelt zich een God voor, waar u de bijzondere gunsteling van bent, en die dingen voor u doet, als u Hem er om vraagt. En u vraagt Hem geen gunsten voor alle mensen, voor alle wezens, maar alleen voor uzelf, uw eigen gezin, uw eigen mensen. Als de hindoes verhongeren, kan het u niet schelen; dan denkt u niet dat de God van de christenen ook de God van de hindoes is. Ons hele godsbegrip, ons bidden, onze

verering - alles is vergiftigd door onze onwetendheid, door dat dwaze idee dat wij dit lichaam zijn. Misschien vindt u het niet leuk wat ik zeg. Vandaag vervloekt u mij misschien, maar morgen zult u me zegenen.

Wij moeten denkers worden. Iedere geboorte is pijnlijk. Wij moeten uit het materialisme zien te komen. Mijn Moeder wil ons niet uit haar greep laten komen, maar toch moeten wij het proberen. Die strijd is de enige godsdienst die er is; al het andere is slechts een schaduw. *U* bent de persoonlijke God - op dit moment vereer ik u - dát is het grootste gebed. Vereer de hele wereld in die zin: door haar te dienen. Ik weet wel, ik sta hier op een hoog podium en het heeft niet zoveel weg van een verering, maar als het een *dienen* is, is het een verering.

De oneindige waarheid kan men niet bereiken: zij is hier aldoor al, onsterfelijk en ongeboren. Hij, de Heer van het universum, is in iedereen. Er bestaat slechts één tempel: het lichaam. Dat is de enige tempel die ooit heeft bestaan. In dat lichaam woont Hij, de Heer der zielen en de Koning der koningen. Wij zien het niet en daarom maken wij beelden van steen van Hem en bouwen daar tempels overheen. De vedanta is altijd in India geweest, maar India staat vol met die tempels. En niet alleen tempels, maar ook grotten met beeldhouwwerk erin. 'De dwaas woont

aan de oever van de Ganges en graaft een waterput! Zo zijn wij! Wij leven temidden van God - en moeten beelden maken! Wij projecteren Hem in de vorm van het beeld, terwijl Hij aldoor in de tempel van ons lichaam bestaat. Wij zijn krankzinnigen, en dat is de grote waan.

Vereer alles als God: iedere vorm is zijn tempel, al het andere is een waan. Kijk steeds naar binnen, nooit naar buiten. Zo'n God verkondigt de vedanta en zo wordt Hij vereerd. Natuurlijk zijn er in de vedanta geen sekten, geen geloven, geen kasten. Hoe kan die religie dan de nationale religie van India zijn? Honderden kasten! Als een man het voedsel van een ander aanraakt, roept hij uit: 'Heer, help me; ik ben onrein geworden!' Toen ik na mijn bezoek aan het westen in India was teruggekeerd, zetten verschillende orthodoxe hindoes een gebrul op, omdat ik mij met de westerlingen had ingelaten en de orthodoxe voorschriften gebroken had. Zij hadden niet graag dat ik de waarheden van de veda's aan de mensen van het westen leerde.

Maar hoe kan dat onderscheid en verschil er dan zijn? Hoe kan de rijkgaard zijn neus voor de arme mens ophalen en de geleerde voor de ongeletterde, als wij allemaal de Geest en allemaal hetzelfde zijn? Hoe kan zo'n religie als de vedanta algemeen geaccepteerd worden, als de samenleving niet verandert?

Het zal duizenden jaren duren, voordat er grote aantallen werkelijk rationele mensen zullen zijn. Het is heel moeilijk om mensen inzicht in nieuwe dingen te geven, om hen grote ideeën bij te brengen. Nog moeilijker is het om het oude bijgeloof te laten varen, heel moeilijk; dat gaat niet zo gemakkelijk. Zelfs de geleerde, met al zijn ontwikkeling, wordt bang in het donker. Er komen sprookjes bij hem op en hij ziet spoken.

Het woord *veda* waar het woord *vedanta* vandaan komt, betekent *kennis*. Alle kennis is *veda*, oneindig als de oneindige God. Niemand schept ooit kennis. Heeft u ooit gezien, dat kennis geschapen werd? Zij wordt alleen maar ontdekt: wat bedekt was, wordt ontdekt. Zij is hier altijd al, want zij is God zelf. Alle verleden, tegenwoordige en toekomstige kennis bestaat in ieder van ons. Wij ontdekken haar, dat is alles. Al die kennis is God zelf. De veda's zijn een groot Sanskriet boek. In ons land gaan we voor iemand die de veda's bestudeert op de knieën, en wij geven niet om iemand die de fysica bestudeert. Dat is bijgeloof, dat is helemaal geen vedanta; dat is volslagen materialisme. Bij God is alle kennis heilig. Kennis is God. In ieder mens ligt een overvloed aan oneindige kennis. In werkelijkheid bent u niet onwetend, ook al lijkt het misschien zo. U bent Gods belichaming, u allemaal. U bent de belichaming van

het almachtige, alomtegenwoordige, goddelijke Beginsel. Misschien lacht u me nu uit, maar er komt een moment dat u het zult begrijpen. U *moet* wel. Niemand zal achterblijven.

Wat is het doel? Datgene waar ik over gesproken heb, de vedanta, is geen nieuwe godsdienst. Zo oud - zo oud als God zelf. Zij wordt niet door tijd en plaats begrensd, zij is overal. Iedereen kent die waarheid, wij zijn haar allemaal aan het uitwerken. Dat is het doel van het hele universum. Dat geldt zelfs voor de natuur buiten ons: elke atoom dringt zich naar dat doel toe. En denkt u dat er één van die oneindige, zuivere zielen achterblijft zonder die hoogste waarheid te kennen? Allemaal hebben zij haar, allemaal gaan zij naar datzelfde doel toe: de ontdekking van hun aangeboren goddelijkheid. De maniak, de moordenaar, de bijgelovige mens, de man die in dit land wordt gelyncht - allen reizen naar hetzelfde doel toe. Alleen moeten wij dat wat wij onbewust doen, bewust doen, en beter.

Die eenheid van alle bestaan - die heeft u allemaal al in u. Er is nog nooit iemand zonder geboren. Hoe u het ook moge ontkennen, zij doet zich aldoor gelden. Wat is de menselijke liefde? Het is min of meer een bevestiging van die eenheid: 'Ik ben één met jou, mijn vrouw, mijn kind, mijn vriend!' Alleen bevestigt u die eenheid zonder het te

weten. 'Niemand heeft ooit de echtgenoot omwille van de echtgenoot liefgehad, maar omwille van het Zelf dat in de echtgenoot is.' Daar vindt de vrouw eenheid. De man ziet zichzelf in de vrouw - instinctief. Hij kan het niet bewust doen; hij beseft het niet.

Het hele universum is één existentie - iets anders kan er niet zijn. Vanuit de verscheidenheid gaan wij allemaal naar die universele existentie toe: gezinnen gaan in stammen op, stammen in volken, volken in naties, en naties in de mensheid - zoveel willen er naar die Ene toe! Het is allemaal kennis, allemaal wetenschap, de realisatie van die eenheid.

Eenheid is kennis, verscheidenheid is onwetendheid. Die kennis is uw geboorterecht; ik hoef u haar niet te leren. Er zijn nooit verschillende religies op de wereld geweest. Wij zijn allemaal voor de verlossing voorbestemd, of wij het nu willen of niet. U moet haar op den duur wel bereiken en vrij worden, want uw wezen *is* vrij zijn. Wij *zijn* al vrij, alleen beseffen wij het niet, en wij beseffen niet, waar wij mee bezig zijn geweest. Door alle godsdienstige systemen en idealen heen is er dezelfde moraliteit, men verkondigt slechts één ding: 'Wees onzelfzuchtig. Heb de ander lief.' De één zegt: 'Omdat Jehova het bevelen heeft.' 'Allah', riep Mohammed. Een ander schreeuwt: 'Jezus'. Als het alleen het bevel van Jeho-

va was geweest, hoe kon het dan diegenen bereiken, die Jehova nooit gekend hebben? Als alleen Jezus dat bevel gegeven had, hoe heeft iemand die Jezus nooit gekend heeft het dan kunnen krijgen? Als het alleen Vishnoe was geweest, hoe hebben de joden, die dat heerschap nooit gekend hebben, het dan kunnen krijgen? Er is nog een bron, groter dan al deze. Waar ligt die? In de eeuwige tempel van God: in de ziel van alle wezens, van het laagste tot het hoogste, daar ligt zij – die oneindige onbaatzuchtigheid, oneindige opoffering, oneindige drang om naar de eenheid terug te gaan.

Wij zijn ogenschijnlijk verdeeld geweest, begrensd, vanwege onze onwetendheid, en wij zijn als het ware mevrouwtje Zus en meneertje Zo geworden. Maar die begoocheling wordt op ieder moment door de hele natuur gelogenstraft. Ik ben niet dat kleine mannetje of vrouwtje, afgesneden van heel de rest: ik ben het éne, universele bestaan. Ieder moment rijst de ziel op in haar eigen majesteit en maakt haar eigen, innerlijke goddelijkheid kenbaar.

Die vedanta is overal – u moet er zich alleen bewust van worden. Die massa's dwaze geloven en bijgeloof hinderen ons in onze vooruitgang. Als we kunnen, laten we ze dan van ons afgooien en inzien dat God Geest is en in Geest en in waarheid vereerd moet worden. Probeer niet langer materialist te zijn!

Gooi alle materie weg! Het godsbegrip moet werkelijk spiritueel zijn. Alle verschillende godsbegrippen die min of meer materialistisch zijn, moeten verdwijnen. Naarmate de mens meer en meer spiritueel wordt, moet hij al die ideeën van zich afgooien en achter zich laten. In feite zijn er in elk land altijd wel een paar geweest, die sterk genoeg waren om alle materie weg te gooien, in het stralende licht naar voren te treden, en de Geest door de Geest te vereren.

Als de vedanta – die bewuste kennis dat alles één Geest is – zich verbreidt, dan zal de hele mensheid spiritueel worden. Maar is het mogelijk? Ik weet het niet. Nog in geen duizenden jaren. Het oude bijgeloof moet slijten. U denkt er allemaal belang bij te hebben dat al uw bijgeloof blijft voortbestaan. Dan zijn er nog de opvattingen van de broeder in het gezin, de broeder in de kaste, de broeder in het volk. Dat zijn allemaal barrières voor de realisatie van vedanta. Religie is maar voor heel weinig mensen religie geweest.

De meeste mensen die waar ook ter wereld op godsdienstig gebied werkzaam zijn geweest, waren feitelijk politieke werkers. Dát is de geschiedenis van de mens. Zelden hebben zij getracht om zonder compromissen naar de waarheid te leven. Zij hebben steeds de God die *maatschappij* heet vereerd. Het was

hun meestal te doen om het geloof van de massa in stand te houden, haar bijgeloof, haar zwakheden. Zij proberen niet om de natuur te overwinnen, maar om zich in de natuur in te passen, meer niet. Ga naar India en verkondig er een nieuwe leer: men luistert niet. Maar zegt u dat het van de veda's komt, dan zeggen ze: 'Dat is goed!' En ook hier kan ik die leer wel verkondigen, maar u, hoevelen van u nemen mij serieus? En toch ligt hier de hele waarheid - en ik *moet* u de waarheid vertellen.

Er zit nog een aspect aan deze zaak. Iedereen beweert dat de hoogste, de zuivere waarheid niet zomaar ineens door iedereen gerealiseerd kan worden, dat de mensen er geleidelijk naar toe moeten worden gebracht door verering, door gebed en andere soorten gebruikelijke godsdienstoefeningen. Ik weet niet of dat wel de juiste methode is. In India werk ik met beide methoden. In Calcutta heb ik al die beelden en tempels uit naam van God en de veda's, van de bijbel en Christus en de Boeddha. Laten ze het maar proberen. Maar op de hoogten van de Himalaya heb ik een plek, waar ik vastbesloten ben om niets anders dan de zuivere waarheid binnen te laten. Daar wil ik dat idee uitwerken, waar ik vandaag met u over gesproken heb. Een Engelsman en een Engelse zijn er met de leiding belast. Het doel is om er zoekers van waarheid op te leiden en om er

kinderen op te voeden zonder vrees en zonder bijgeloof. Zij zullen niets te horen krijgen over Christussen en Boeddha's en Shiva's en Vishnu's - niets daarvan. Vanaf het begin zullen zij leren om op eigen benen te staan. Van kinds af aan zullen zij leren dat God *Geest* is, en in Geest en in waarheid vereerd moet worden. Iedereen moet als Geest worden beschouwd - dat is het ideaal. Ik weet niet of het een succes zal worden.

Vandaag verkondig ik datgene waar ik van houd. Ik zou willen dat ik daar helemaal mee was grootgebracht, zonder al dat dualistische bijgeloof. Soms ben ik het er mee eens, dat er in de dualistische methode ook wel iets goeds zit: zij helpt velen die zwak zijn. Als iemand wil dat u hem de poolster aanwijst, dan wijst u hem eerst een heldere ster aan, die er vlakbij ligt; vervolgens een minder heldere ster, daarna een vage ster, en dan de poolster. Op die manier kan hij hem gemakkelijk zien. Al de verschillende oefeningen en trainingen, bijbels en goden, vormen slechts de eerste beginselen van de religie, de kleuterschool van de religie.

Maar dan denk ik weer aan het andere aspect. Hoe lang moet de wereld nog wachten, voordat zij tot de waarheid komt, als zij dat langzame, geleidelijke proces blijft volgen? Hoe lang nog? En waar is de zekerheid dat zij er ooit, enigszins merkbaar, in

zal slagen? Tot nu toe is zij er niet in geslaagd. Per slot van rekening, geleidelijk of niet geleidelijk, gemakkelijk of niet gemakkelijk voor de zwakken, maar is de dualistische methode niet op een leugen gebaseerd? Zijn alle heersende godsdienstoefeningen vaak niet zwakmakend en dus verkeerd? Zij zijn op een verkeerde opvatting gebaseerd, op een verkeerd beeld van de mens. Kunnen twee onwaarheden samen één waarheid maken? Kan de leugen waarheid worden? Kan duisternis licht worden?

Ik ben de dienaar van een man die gestorven is – ik ben slechts de boodschapper. Ik wil het experiment aangaan. Met de leer van de vedanta waar ik u over gesproken heb, is eigenlijk nooit eerder geëxperimenteerd. De vedanta is de oudste religie ter wereld, maar toch is zij steeds weer met bijgeloof en al dat andere vermengd geraakt.

Christus heeft gezegd: 'Ik en mijn Vader zijn één', en u zegt het na. Maar het heeft de mensheid niet geholpen. Negentienhonderd jaar lang hebben de mensen dat gezegde niet begrepen. Zij maken Christus de verlosser van de mensen: hij is God en wij zijn wormen! Zo ook in India. Dat soort geloof vormt in elk land de ruggegraat van iedere sekte. Gedurende duizenden jaren heeft men miljoenen en miljoenen over de hele wereld geleerd om de Heer van de wereld, de incarnaties, de verlossers, de pro-

feten, te vereren. Men heeft hun geleerd om zichzelf als hulpeloze, armzalige schepsels te beschouwen en voor hun verlossing afhankelijk te zijn van de genade van de een of andere persoon of personen. In een dergelijk geloof zitten ongetwijfeld hele mooie dingen, maar zelfs op zijn best is het nog maar de kleuterschool van de religie en heeft het maar weinig geholpen.

De mensen worden nog steeds in een vernederende ontering gehyponotiseerd.

Maar er zijn ook enkele sterke zielen, die die begoocheling te boven komen. Het uur nadert, waarop er grote mensen zullen opstaan, die die kleuterschoolreligie van zich af zullen gooien en de ware religie tot leven en kracht zullen brengen: *de verering van de Geest door de Geest.*

2 - God: persoonlijk en onpersoonlijk

Mijn idee is dat wat u een persoonlijke God noemt, hetzelfde is als het onpersoonlijke wezen - een persoonlijke en tegelijkertijd onpersoonlijke God. Wij zijn verpersoonlijkte onpersoonlijke wezens. Als u het woord in absolute zin gebruikt, zijn wij onpersoonlijk; maar als u het in relatieve zin gebruikt, zijn wij persoonlijk. Ieder van u is een universeel wezen, ieder is alomtegenwoordig. Het mag u in het begin misschien ongelooflijk lijken, maar ik ben daar zo zeker van als dat ik hier voor u sta. Wat kan de Geest eraan doen dat Hij alomtegenwoordig is? Hij heeft geen lengte en geen breedte, geen dikte en geen enkel stoffelijk kenmerk. En als wij allemaal Geest zijn, kunnen wij niet door de ruimte beperkt zijn. Ruimte wordt alleen maar door ruimte beperkt, materie door materie. Als wij door dit lichaam beperkt zouden zijn, zouden wij iets materieels zijn. Lichaam en ziel en alles zou dan uit materie bestaan, en dergelijke uitdrukkingen als 'in het lichaam wonen' en 'de ziel belichamen', zouden dan alleen maar gemakshalve worden gebruikt; die zouden geen verdere betekenis hebben.

Velen van u zullen zich nog de definitie herinneren, die ik van de ziel gegeven heb: dat elke ziel een cirkel is, waarvan het middelpunt op één punt ligt en de omtrek nergens. Het middelpunt ligt daar waar het lichaam is, en daar manifesteert haar activiteit zich. U bent alomtegenwoordig, maar uw bewustzijn concentreert zich op één punt. Dat punt heeft deeltjes materie opgenomen en die tot een werktuig gevormd, om zich daardoor uit te kunnen drukken. Datgene waar het zich door uitdrukt, wordt het lichaam genoemd. U bent dus overal. Als één lichaam of werktuig het begeeft, loopt u - het middelpunt - door en neemt weer andere deeltjes materie op, fijner of grover, om daar weer door te werken.

Dat is de mens. En wat is God? God is een cirkel, waarvan de omtrek nergens ligt en het middelpunt overal. Ieder punt in die cirkel is levend, bewust, actief en even werkzaam. Bij ons, beperkte zielen, is slechts één punt bewust, en dat punt gaat vooruit en achteruit. Zoals ons lichaam een oneindig veel kleiner bestaan heeft vergeleken met dat van het universum, zo is het hele universum niets vergeleken met God. Als wij het hebben over 'God die spreekt', dan zeggen we dat Hij door zijn universum spreekt. En als wij over Hem spreken als zijnde boven alle beperkingen van tijd en ruimte, dan zeggen we dat

Hij een onpersoonlijk wezen is. Toch is Hij hetzelfde wezen.

Om u een illustratie te geven: wij staan hier en zien de zon. Stel dat u naar de zon toe wilt. Wanneer u er een paar duizend mijl dichterbij gekomen bent, ziet u een andere zon die veel groter is. Stel dat u er nog veel dichterbij komt; dan ziet u een veel grotere zon. Ten slotte ziet u de werkelijke zon, miljoenen en miljoenen mijlen groot. Stel dat u die reis in even zovele etappes verdeelt en van elke etappe een foto neemt; en wanneer u dan een foto van de werkelijke zon genomen hebt, komt u terug en vergelijkt u de foto's met elkaar. Ze zullen allemaal verschillend lijken, want het eerste kiekje bestond uit een kleine, rode bal, terwijl de echte zon miljoenen mijlen groter was. Toch was het dezelfde zon. Zo ook met God: wij zien het oneindige wezen vanuit verschillende standpunten, vanaf verschillende mentale niveaus. De laagste mens ziet Hem als een stamvader en vervolgens, naarmate zijn perceptie hoger wordt, als de bestuurder van een planeet. Nog hoger als de bestuurder van het universum. En de hoogste mens ziet Hem als zichzelf. Het was dezelfde God, en de verschillende realisaties waren slechts trappen en verschillen in perceptie.

3 - Yajnavalkya en Maitreyi

(Deze niet-gedateerde presentatie is gebaseerd op de *Brihadaranyaka Upanishad*.)

Wij zeggen: ‘Die dag waarop wij de naam van de Heer niet horen, is werkelijk een slechte dag; maar een bewolkte dag is helemaal geen slechte dag.’ Yajnavalkya was een grote wijze. U weet dat het in India een voorschrift van de *shastras* is, dat iedere man, wanneer hij op jaren komt, de wereld op moet geven. Daarom zei Yajnavalkya tot zijn vrouw: ‘Mijn geliefde, hier heb je al mijn geld en bezittingen – ik ga weg.’ Zij antwoordde: ‘Heer, als ik deze hele aarde met al haar rijkdom zou bezitten, zou mij dat dan de onsterfelijkheid geven?’ Yajnavalkya zei: ‘Nee. Dan ben je rijk – dat is alles. Maar rijkdom kan ons geen onsterfelijkheid geven.’ Zij antwoordde: ‘Wat moet ik dan doen om datgene te verkrijgen, waardoor ik onsterfelijk word? Als u het weet, zeg het mij dan.’ Yajnavalkya antwoordde: ‘Jij bent altijd mijn geliefde geweest, en door deze vraag ben je me nu nog meer lief geworden. Kom, neem plaats, dan zal ik het je vertellen; en als je het gehoord hebt,

mediteer er dan op.’ Hij zei:

‘Niet omwille van de man heeft de vrouw haar man lief, maar zij heeft haar man lief omwille van de *Atman*, omdat zij het Zelf liefheeft. Niemand heeft zijn vrouw lief omwille van de vrouw, maar omdat men het Zelf liefheeft, heeft men zijn vrouw lief. Niemand heeft zijn kinderen omwille van de kinderen lief, maar omdat men het Zelf liefheeft, daarom heeft men zijn kinderen lief. Niemand houdt van rijkdom vanwege de rijkdom, maar omdat men van het Zelf houdt, daarom houdt men van rijkdom. Niemand houdt van de brahmaan omwille van de brahmaan, maar omdat men van het Zelf houdt, houdt men van de brahmaan. Zo ook houdt niemand van de *kshatriya* omwille van de *kshatriya*, maar omdat men van het Zelf houdt. Noch houdt iemand van de wereld vanwege de wereld, maar omdat men van het Zelf houdt. Zo houdt ook niemand van de goden vanwege de goden, maar omdat men van het Zelf houdt. Niemand houdt van een ding omwille van dat ding, maar men houdt ervan omwille van het Zelf. Daarom moet men over dit Zelf horen, het beredeneren en erop mediteren. O mijn Maitreyi, als men over dat Zelf gehoord heeft, als men dat Zelf gezien heeft, als men dat Zelf gerealiseerd heeft, dan wordt dit alles gekend.’

Wat hebben we dan? Wij zien een merkwaardige filosofie, waarin men verklaart dat elke liefde zelfzuchtig is in de laagste zin van het woord: omdat ik mijzelf liefheb, daarom heb ik een ander lief. Dat kan niet. In de moderne tijd zijn er filosofen geweest die beweerd hebben, dat het zelf de enige drijfveer in de wereld is. Dat is ook zo – en toch is het niet waar. Dit zelf is slechts de schaduw van het ware Zelf dat er achter ligt. Het lijkt verkeerd en slecht, omdat het klein is. Die oneindige liefde voor het Zelf dat het universum is, lijkt slecht, lijkt klein, omdat zij maar door een klein deeltje verschijnt. Ook als de vrouw haar man liefheeft – of ze het nu weet of niet – zij heeft haar man lief omwille van dat Zelf. Zoals het zich in de wereld manifesteert is het zelfzucht, maar die zelfzucht vormt in werkelijkheid maar een klein deeltje van die Zelf-heid. Steeds als men liefheeft, moet men in en door het Zelf liefhebben. Dát Zelf moet men kennen.

Wat is het verschil? Degenen die het Zelf liefhebben zonder te weten wat het is – hun liefde is zelfzucht. Degenen die liefhebben en wel weten wat dat Zelf is – hun liefde is vrij: dat zijn de wijzen. ‘De brahmaan geeft hem op, die de brahmaan ergens anders ziet dan in het Zelf. De *kshatriya* geeft hem op, die de *kshatriya* ergens anders ziet dan in het Zelf. De wereld geeft hem op, die deze wereld ergens anders

ziet dan in de *Atman*. De goden geven hem op die de goden liefheeft in het besef dat zij ergens anders zijn dan in de *Atman*. Alles valt weg van hem, die alles kent als iets anders dan de *Atman*. Die brahmanen, die *kshatriyas*, die wereld, die goden – alles wat bestaat – alles is die *Atman*.' Zo legt hij uit wat hij met liefde bedoelt.

Telkens als wij een object tot iets bijzonders maken, maken wij het verschillend van het Zelf. Ik probeer een vrouw te beminnen. Zodra ik die vrouw tot iets bijzonders heb gemaakt, heb ik haar van de *Atman* gescheiden, en mijn liefde voor haar zal niet eeuwig zijn, maar op verdriet uitlopen. Maar zodra ik die vrouw als de *Atman* zie, wordt die liefde volmaakt en zal geen schade lijden. En zo met alles. Zodra u aan iets in het universum gehecht bent en het daardoor losmaakt van het universum als geheel, van de *Atman*, komt er een reactie. Van alles wat wij *buiten* het Zelf liefhebben, is verdriet en ellende het resultaat. Als wij van alles *in* het Zelf en *als* het Zelf genieten, zal er geen ellende of reactie komen. Dát is de volmaakte gelukzaligheid. Hoe kunnen wij dat ideaal bereiken? Yajnavalkya vertelt ons verder over het proces waardoor wij die staat kunnen bereiken.

Het universum is oneindig. Hoe kunnen wij er dan ieder ding afzonderlijk uitnemen en het als de *Atman* beschouwen, zonder de *Atman* te kennen?

'Zoals wij bij een trom het geluid niet kunnen grijpen, het geluid niet kunnen bedwingen, wanneer wij op een afstand zijn, maar het geluid is bedwongen, zodra we bij de trom gekomen zijn en er onze hand op kunnen leggen. Wanneer er op de trompetschelp geblazen wordt, kunnen wij het geluid ervan niet grijpen of bedwingen, totdat wij bij de trompetschelp gekomen zijn en haar vastpakken, en dan is het bedwongen. Wanneer de vina bespeeld wordt en wij bij de vina gekomen zijn, gaan we naar het midden ervan, waar het geluid vandaan komt. Zoals er allerlei rook en vonken ontstaan, wanneer iemand vochtig hout verbrandt, zo is ook de kennis uit deze grote Ene uitgeademd. Uit Hem is alles voortgekomen, Hij heeft alle kennis als het ware uitgeademd. Zoals de oceaan voor alle water het ene doel is, zoals de huid voor alle aanraking het ene centrum is, zoals de neus het ene centrum van alle geur is, zoals de tong het ene doel van alle smaak is, zoals de ogen het ene doel van alle vormen zijn, zoals de oren het ene doel van alle geluiden zijn, zoals de geest het ene doel van alle denken is, zoals het hart het ene doel van alle kennis is, zoals de handen het ene doel van alle werk zijn, zoals een beetje zout dat in het zeewater wordt gedaan, opgelost wordt en wij het niet meer terug kunnen nemen - zo, Maitreyi, is ook dat universele wezen

eeuwig oneindig. Alle kennis is in Hem. Het hele universum komt uit Hem op en gaat weer in Hem onder. Dan is er geen kennis, sterven of dood meer.’ Wij krijgen het idee dat wij, net als vonken, allemaal uit Hem zijn voortgekomen; en als je Hem kent, dan keer je terug en word je weer één met Hem. Wij zijn het universele.

Maitreyi schrok, zoals overal de mensen hiervan schrikken. Ze zei: ‘Heer, dit is nu precies waar u mij in een waan hebt gebracht. U hebt me doen schrikken door te zeggen dat er dan geen goden meer zullen zijn. Alle individualiteit zal men kwijt zijn. Er zal niemand te herkennen zijn, niemand om van te houden, niemand om te haten. Wat zal er dan van ons worden?’

‘Maitreyi, ik wil je niet in verwarring brengen – of laat het ook maar zo. Misschien ben je geschrokken. Waar er *twee* zijn, ziet men een ander, hoort men een ander, verwelkomt men een ander, denkt men aan een ander, kent men een ander. Maar als alles de *Atman* geworden is, wie wordt dan gezien door wie, wie moet dan gehoord worden door wie, wie moet dan verwelkomd worden door wie, wie moet dan gekend worden door wie?’

Dat ene idee werd door Schopenhauer opgepakt en klonk door in zijn filosofie. Waardoor kunnen wij Hem kennen, door wie wij dit universum kennen?

Hoe kunnen wij de kenner kennen? Met welk middel kunnen wij de kenner kennen? Hoe is dat mogelijk? Omdat wij in en door de kenner alles kennen. Met welk middel kunnen wij Hem dan kennen? Met geen enkel middel, want Hij *is* dat middel.

Tot zover is er het beeld, dat het allemaal één, oneindig wezen is. De ware individualiteit is er, wanneer er geen deling meer is en er geen delen meer zijn. Die beperkte ideeën zijn erg armoedig en bedrieglijk. Maar toch straalt in en door iedere vonk van onze individualiteit dat oneindige. Alles is een manifestatie van de *Atman*. Hoe kunt u dat bereiken? Eerst verklaart u, precies zoals Yajnavalkya het ons zelf vertelt: 'Eerst moet men over de *Atman* horen' – zo begint hij de zaak uiteen te zetten. Daarna beargumenteerde hij alles. En als laatste betoogde hij hoe je datgene kunt kennen waardoor alle kennis mogelijk wordt. Ten slotte moet je daar dan op mediteren.

Hij neemt dan de tegenstelling van microkosmos en macrokosmos, en hij laat zien hoe die volgens hun eigen koers voortgestuwd worden en hoe prachtig dat allemaal is. 'Deze aarde is zó gelukkig en is ieder wezen zo tot steun, en alle wezens zijn die aarde zo tot steun: het zijn allemaal manifestaties van de zelf-stralende Eén – de *Atman*.' Het is allemaal gelukzaligheid, zelfs in de laagste zin. Het is slechts

een weerspiegeling van Hem. Alles wat goed is, is zijn weerspiegeling, en als die weerspiegeling een schaduw is, heet het kwaad. Er zijn niet twee Goden: als Hij minder manifest is, heet het duisternis, het kwaad, en als Hij meer manifest is, heet het licht – dat is alles. Goed en kwaad zijn alleen maar een kwestie van gradatie: meer manifest en minder manifest.

Nemen we ons eigen leven eens als voorbeeld. Hoeveel dingen zien wij niet in onze kinderjaren, die wij als goed beschouwen, maar die in werkelijkheid slecht zijn, en hoeveel dingen lijken er slecht en zijn goed! Hoe ideeën kunen veranderen! Hoe een idee zich steeds verder ontwikkelt! Wat wij eens als heel goed beschouwden, zien wij nu niet meer zo. Dus goed en kwaad zijn slechts bijgeloof en bestaan niet. Er is alleen maar een verschil in graad. Het is allemaal een manifestatie van de *Atman*: Hij wordt in alles manifest. Alleen als de manifestatie heel troebel is, noemen we haar slecht, en als zij heel doorzichtig is, noemen we haar goed. Zij is het best, als alle bedekking eraf is gegaan. Dus wij moeten op alles wat er in het universum is alleen in die zin mediteren, dat we het als volkomen goed zien, omdat het het beste is.

Er is kwaad en er is goed, en de top, het middelpunt, is de werkelijkheid. Hij is niet kwaad en niet

goed: Hij is het beste. En er kan er maar één de beste zijn. Veel kan er goed en veel kan er kwaad zijn, en er zullen verschillen in graad zijn tussen het goede en het kwade. Maar het beste is er maar één. En wanneer wij dat beste door een dunne bedekking zien, noemen we het de verschillende soorten goed, en wanneer we het door een dik omhulsel zien, noemen we het het kwaad. Goed en kwaad zijn verschillende vormen van bijgeloof. Zij zijn door allerlei dualistische waanideeën en door allerlei denkbeelden gegaan, en de woorden ervan zijn doorgedrongen tot in het hart van de mensen, waar zij mannen en vrouwen geterroriseerd hebben en er als een vreselijke tiran hebben gewoond. Zij veranderen ons in tijgers. Al de haat waarmee wij anderen haten, wordt veroorzaakt door die dwaze denkbeelden die wij sinds onze kinderjaren geassimileerd hebben: goed en kwaad. Ons oordeel over de mensheid wordt zo volkomen verkeerd en wij maken van deze prachtige aarde een hel. Maar zodra wij goed en kwaad op kunnen geven, wordt zij een hemel.

‘Deze aarde is gelukzalig – *lief* is de letterlijke vertaling – voor alle wezens, en alle wezens zijn lief voor deze aarde; zij steunen elkaar allemaal. En alle lieflijkheid is de *Atman*, die stralende, onsterfelijke Ene die in deze aarde is.’ Van wie is die lieflijkheid? Hoe kan er enige lieflijkheid zijn behalve Hij? Die

ene lieflijkheid manifesteert zich op verschillende manieren. Overal waar enige liefde, enige lieflijkheid in een mens is, hetzij in een heilige of in een zondaar, hetzij in een engel of in een moordenaar, hetzij in het lichaam, in de geest of in de zintuigen – dat is Hij. Lichamelijke genietingen zijn enkel Hij, mentale genietingen zijn slechts Hij, spirituele genietingen zijn slechts Hij. Hoe kan er iets zijn behalve Hij? Hoe kunnen er twintigduizend goden en duivels met elkaar aan het vechten zijn? Kinderdromen! Al wat het laagste lichamelijke genot is, is Hij, en het hoogste spirituele genot is Hij. Er is geen lieflijkheid behalve Hij. Aldus Yajnavalkya.

Als u die staat bereikt hebt en alle dingen met eenzelfde oog beziet, wanneer u zelfs in het drankgenot van de dronkaard slechts die lieflijkheid ziet, dan hebt u de waarheid en alleen dan weet u wat geluk betekent, wat vrede betekent, wat liefde betekent. En zolang u dat ijdele onderscheid maakt – onnozel, kinderlijk, dwaas bijgeloof – komt er allerlei ellende. Maar die onsterfelijke Eén, die stralende Eén, Hij is in de aarde, het is allemaal zijn lieflijkheid, en diezelfde lieflijkheid is in het lichaam. Dit lichaam is de aarde als het ware, en in alle krachten van het lichaam, in alle genietingen van het lichaam, bevindt Hij zich. De ogen zien, de huid raakt aan – wat zijn al die genietingen? Die Ene die uit zichzelf straalt en

die in het lichaam is - Hij is de *Atman*. Deze wereld die voor alle wezens zo lief is, en ieder wezen zo lief voor haar, is enkel de Zelf-stralende. De Onsterfelijke is de gelukzaligheid in die wereld. Ook in ons is Hij die gelukzaligheid - Hij is de *Brahman*.

‘Deze lucht is zo lief voor alle wezens, en alle wezens zijn er zo lief voor; maar Hij die dat zelf-stralende, onsterfelijke wezen in de lucht is, is ook in dit lichaam. Hij drukt zich uit als het leven van alle wezens. De zon is zo lief voor alle wezens, en alle wezens zijn zo lief voor de zon. Hij die het zelf-stralende wezen in de zon is, wij weerspiegelen Hem als het kleinere licht. Wat kan er behalve zijn weerspiegeling zijn? Hij bevindt zich in het lichaam en door zijn weerspiegeling zien wij het licht. De maan is voor allen zo lief, en iedereen is zo lief voor de maan. Maar die zelf-stralende en onsterfelijke Ene die de ziel van de maan is, Hij is in ons en drukt zich uit als de menselijke geest. De bliksem is zo mooi, en iedereen is zo lief voor de bliksem. Maar die zelf-stralende en onsterfelijke Ene is de ziel van de bliksem en is ook in ons, want alles is die *Brahman*. De *Atman*, het Zelf, is de koning van alle wezens.’

Deze denkbepelden zijn een grote steun voor de mensen; zij zijn er om op te mediteren. Mediteer bijvoorbeeld op de aarde: denk aan de aarde en besef dan tegelijkertijd dat wij *Dat* hebben, wat ook in de

aarde is, dat beide hetzelfde zijn. Vereenzelvig het lichaam met de aarde, en vereenzelvig dan de ziel met de Ziel die zich daarachter bevindt. Vereenzelvig de lucht met de ziel die in de lucht is en die ook in mij is. Zij zijn allemaal één en hebben zich in verschillende vormen gemanifesteerd. De realisatie van die eenheid is het uiteindelijke doel van alle meditatie. En dat is wat Yajnavalkya aan Maitreyi probeerde uit te leggen.

4 - Ik ben die ik ben

Notities van een lezing, gegeven op 20 maart 1900 te San Francisco.

Het onderwerp vanavond is de mens, de mens in tegenstelling tot de natuur. Heel lang heeft men het woord *natuur* vrijwel uitsluitend gebruikt om er uiterlijke verschijnselen mee aan te duiden. Die verschijnselen bleken zich volgens een bepaalde orde te gedragen en herhaalden zich vaak: wat in het verleden gebeurd was, gebeurde opnieuw – niets gebeurde maar één keer. Zodoende concludeerde men dat de natuur uniform was. Uniformiteit houdt nauw verband met ons beeld van de natuur; wij kunnen de natuurverschijnselen anders niet begrijpen. Die uniformiteit is de basis van wat wij een wet noemen.

Geleidelijk aan ging men het woord *natuur* en het beeld van de uniformiteit ook voor de innerlijke verschijnselen gebruiken, de verschijnselen van het leven en van de geest. Alles wat zich onderscheidt, is natuur. De eigenschappen van de plant, de eigenschappen van het dier, en de eigenschappen van de mens vormen de natuur. Het leven van de mens verloopt volgens een bepaalde orde, en zo ook zijn

geest. Gedachten komen niet zomaar; er zit een bepaalde orde in hun opkomst, bestaan en ondergang. Met andere woorden: net zoals de uiterlijke verschijnselen aan wetten gebonden zijn, zo zijn de innerlijke verschijnselen, dat wil zeggen het leven en de geest van de mens, ook aan wetten gebonden.

Wanneer wij de wetten in relatie tot de geest en het bestaan van de mens bezien, is het meteen duidelijk, dat er niet zoiets kan bestaan als een vrije wil en een vrij bestaan. Wij weten hoe de dierlijke natuur geheel door wetten geregeld is. Dieren blijken geen enkele vrije wil uit te kunnen oefenen. Het zelfde geldt voor de mens, de menselijke natuur is ook aan wetten gebonden. De wet die de werkingen van de menselijke geest regelt, wordt *de wet van karma* genoemd.

Er heeft nog nooit iemand iets gezien, dat uit het niets is voortgekomen. Als er iets in de geest opkomt, dan moet dat ook ergens uit voortgekomen zijn. Als wij over de vrije wil spreken, dan bedoelen we daarmee dat de wil nergens door veroorzaakt is. Maar dat kan niet – de wil wordt wél veroorzaakt. En omdat hij veroorzaakt wordt, kan hij niet vrij zijn; hij is aan wetten gebonden. Dat ik bereid ben om voor u te spreken en dat u naar mij komt luisteren, dat zijn wetten. Alles wat ik doe of denk of voel, elk onderdeel van mijn optreden en gedrag, elke bewe-

ging van mij – het wordt allemaal veroorzaakt en is dus niet vrij. Die regulering van ons leven en van onze geest vormt de wet van karma.

Als een dergelijke doctrine vroeger bij een westerse gemeenschap geïntroduceerd zou zijn, dan zou dat een enorme commotie teweeg hebben gebracht. De westerse mens moet niets hebben van de gedachte dat zijn geest door wetten wordt beheerst. In India werd het geaccepteerd zodra het door het oudste Indiase filosofische systeem geponeerd was. Er bestaat niet zoiets als *vrijheid van geest* – het kan niet. Waarom heeft die leer in de Indiase geest geen enkele beroering veroorzaakt? India heeft haar kalm ontvangen. Dat is de specialiteit van het Indiase denken, en daarin verschilt het van al het andere denken in de wereld.

De uiterlijke en de innerlijke natuur vormen niet twee verschillende dingen. In werkelijkheid zijn zij één. De natuur is het totaal van alle verschijnselen. *Natuur* wil zeggen: alles wat bestaat, alles wat beweegt. Wij maken een enorm onderscheid tussen geest en materie. Wij menen dat de geest totaal verschillend is van de materie, maar in feite vormen zij slechts één natuur, waarvan de ene helft de andere helft voortdurend beïnvloedt. De materie dringt zich op aan de geest in de vorm van verschillende gewaarwordingen. Die gewaarwordingen zijn

niets anders dan krachten. De krachten van buiten roepen de kracht van binnen op. Vanuit de wil om op de krachten van buiten te reageren of eraan te ontsnappen wordt de innerlijke kracht tot wat wij *het denken* noemen.

Zowel geest als materie zijn in werkelijkheid niets anders dan krachten. En als u ze ver genoeg analyseert, zult u ontdekken dat zij in de grond één zijn. Alleen al het feit dat de uiterlijke kracht op de een of andere manier de innerlijke kracht op kan roepen, toont aan dat zij ergens samenkomen – zij moeten in elkaar overgaan en dus feitelijk uit dezelfde kracht bestaan. Als je bij de kern van de dingen komt, worden ze eenvoudig en algemeen. Aangezien dezelfde kracht in de ene vorm als materie en in de andere vorm als geest verschijnt, is er geen reden om aan te nemen dat geest en materie verschillend zijn. Geest verandert in materie en materie verandert in geest. Denkkraft wordt zenuwkracht en spierkracht, en spierkracht en zenuwkracht worden denkkraft. Al die krachten vormen de natuur, uitgedrukt als materie of als geest.

Het verschil tussen de meest subtiele geest en de meest grove materie is enkel een verschil in graad. Daarom kan men het hele universum ofwel geest ofwel materie noemen, het maakt niet uit wat. Je kunt de geest verfijnde materie noemen, of het

lichaam geconcretiseerde geest; het maakt weinig uit welke naam je eraan geeft. Alle problemen die uit het conflict tussen het materialisme en de spiritualiteit voortkomen, zijn te wijten aan een denkfout. In feite is er geen verschil tussen die twee. Ik en het minste varken verschillen slechts in graad. Hij heeft zich minder gemanifesteerd, ik meer. Maar soms ben ik slechter en is het varken beter.

Ook heeft het geen zin om te discussiëren over wat er het eerst komt: de geest of de materie. Is de geest er het eerst en is daar de materie uit voortgekomen? Of is er eerst materie, waar dan de geest uit voortgekomen is? Veel filosofische discussies ontstaan uit zulke nutteloze vragen. Het is net als met de vraag of de kip of het ei er het eerst was. Beide zijn eerst en beide zijn laatst – geest en materie, materie en geest. Als ik zeg dat er eerst materie is, en dat die materie fijner en fijner wordt en tot geest wordt, dan moet ik erkennen dat er vóór de materie geest moet zijn geweest. Waar is die materie anders vandaan gekomen? De materie gaat aan de geest vooraf, de geest gaat aan de materie vooraf. Het is steeds weer het vraagstuk van de kip en het ei.

De hele natuur is gebonden door de wet van de oorzakelijkheid en bevindt zich in tijd en ruimte. Wij kunnen niets buiten de ruimte zien, maar toch kennen wij de ruimte niet. Wij kunnen niets buiten

de tijd waarnemen en toch kennen wij de tijd niet. Wij kunnen alleen iets begrijpen in termen van oorzakelijkheid, maar toch weten wij niet wat oorzakelijkheid is. Deze drie dingen - tijd, ruimte en oorzakelijkheid - bestaan in en door ieder verschijnsel, maar vormen zelf geen verschijnsel. Zij zijn als het ware de vormen of mallen, waarin alles gegoten moet worden, voordat het begrepen kan worden. Materie is substantie plus tijd, ruimte en oorzakelijkheid. Geest is substantie plus tijd, ruimte en oorzakelijkheid.

Dit gegeven kan men ook op een andere manier uitdrukken: alles is wezenlijkheid plus naam en vorm. De naam en de vorm komen en gaan, maar het wezenlijke blijft altijd hetzelfde. Wezenlijkheid, vorm en naam maken dit tot een kruik. Als zij gebroken is, noemt u het geen kruik meer, en ook ziet u haar kruikvorm niet meer. Haar naam en vorm zijn verdwenen, maar haar wezenlijkheid blijft bestaan. Alle onderscheid in het wezenlijke wordt gemaakt door de naam en de vorm. Die zijn *niet*-wezenlijk, want zij verdwijnen weer. Wat wij *de natuur* noemen, is niet het wezenlijke, dat onveranderlijk en onverwoestbaar is. De natuur bestaat uit tijd, ruimte en oorzakelijkheid. De natuur bestaat uit naam en vorm. De natuur is *maya*. *Maya* wil zeggen: de naam en de vorm waarin alles gegoten wordt. *Maya* is het *niet*-

wezenlijke. Als zij wezenlijk zou zijn, dan zouden wij haar niet teniet kunnen doen of kunnen veranderen. De wezenlijkheid is *noumenon* en *maya* is *fenomenon*. Je hebt het wezenlijke *ik* dat door niets vernietigd kan worden, en je hebt het fenomenale *ik* dat voortdurend verandert en verdwijnt.

Feit is, dat er aan alles wat bestaat twee aspecten zitten. Het ene is noumenaal - onveranderlijk en onvernietigbaar, het andere is fenomenaal - veranderlijk en vernietigbaar. In zijn ware natuur is de mens wezenlijkheid, ziel, Geest. Die ziel, die Geest, verandert nooit, wordt nooit vernietigd. Maar zij schijnt met een vorm omkleed te zijn en een naam te hebben, waar zij mee geassocieerd wordt. Die vorm en die naam zijn niet onveranderlijk of onvernietigbaar - die veranderen voortdurend en worden vernietigd. Dwaas zoeken de mensen toch naar onsterfelijkheid in dat veranderlijke aspect, in het lichaam en in de geest - zij willen een eeuwig lichaam hebben. Van dat soort onsterfelijkheid moet ik niets hebben.

Wat is de relatie tussen mij en de natuur? Voor zover de natuur voor naam en vorm staat, of voor tijd, ruimte en oorzakelijkheid, ben ik geen deel van de natuur, want ik ben vrij, ik ben onsterfelijk, ik ben onveranderlijk en oneindig. De vraag of ik een vrije wil heb of niet, is niet aan de orde - ik sta sowieso

boven enige wil. Overal waar wil is, is hij nimmer vrij. Er bestaat helemaal geen vrijheid van wil. Maar dat wat tot wil wordt, wanneer het door naam en vorm wordt vastgepakt en tot hun slaaf wordt gemaakt, is vrij. Die wezenlijkheid - de ziel - geeft zichzelf een vorm als het ware, laat zich als het ware in de mal van naam en vorm gieten en wordt dan onmiddellijk gebonden, terwijl zij daarvoor nog vrij was. En toch is haar oorspronkelijke wezen er dan nog steeds. Daarom staat er: 'Ik ben vrij - ondanks al die gebondenheid ben ik vrij.' En dat vergeet zij nooit.

Maar zodra de ziel tot wil geworden is, is zij niet werkelijk vrij meer. Dan heeft de natuur de touwtjes in handen en zij moet dansen zoals de natuur het wil. Zo hebben u en ik al die jaren gedanst. Alle dingen die wij zien, doen, voelen, kennen - al ons denken en doen - is niets anders dan het dansen naar de voorschriften van de natuur. Hier lag en ligt geen enkele vrijheid in. Al ons denken en doen, van het laagste tot het hoogste, is aan wetten gebonden, en geen ervan heeft betrekking op ons ware Zelf.

Mijn ware Zelf staat boven alle wetten. Leef in harmonie met de slavernij, met de natuur, en u leeft onder de wet, dan bent u gelukkig onder de wet. Maar hoe meer u de natuur en haar voorschriften gehoorzaamt, des te meer gebonden u wordt. Hoe

meer u in harmonie met de onwetendheid bent, des te meer u voor alles in het universum beschikbaar bent. Is die harmonie met de natuur, die gehoorzaamheid aan de wet, in overeenstemming met de *ware* natuur en bestemming van de mens? Welk mineraal heeft ooit met een wet geruzied en geredetwist? Welke boom of plant heeft ooit een wet getrotseerd? Deze tafel is in harmonie met de natuur, met de wet, maar het blijft altijd een tafel, zij wordt niet meer dan dat. Maar de mens begint te worstelen en te vechten tegen de natuur. Hij maakt vele fouten; hij lijdt. Maar uiteindelijk overwint hij de natuur en realiseert hij zijn vrijheid. Als hij vrij is, wordt de natuur zijn slaaf.

De ziel die zich van haar gebondenheid bewust wordt, die overeind probeert te gaan staan en probeert zich te doen gelden – dát noemt men *leven*. De successen in die worsteling noemt men *evolutie*. De uiteindelijke zege – wanneer alle slavernij is weggevaagd – noemt men de verlossing, het nirvana, de vrijheid. Alles in het heelal worstelt voor vrijheid. Als ik door de natuur gebonden ben, door naam en vorm, door tijd, ruimte en oorzakelijkheid, dan weet ik niet wat ik in werkelijkheid ben. Maar zelfs in die gebondenheid is mijn *ware Zelf* niet helemaal verloren. Ik vecht tegen mijn boeien, één voor één breken ze, en ik word mij bewust van mijn aan-

geboren grootsheid. Dan komt de totale bevrijding: ik bereik het helderste en volste bewustzijn van mijzelf, en ik weet dat ik de oneindige Geest ben, meester over de natuur, niet haar slaaf. Boven alle onderscheid en verband, boven tijd, ruimte en oorzakelijkheid, ben ik wat ik bèn.

5 - De weg naar gelukzaligheid

(De volgende niet-gedateerde presentatie is gebaseerd op de *Katha Upanishad*.)

Vanavond zal ik u een verhaal uit de veda's vertellen. De veda's zijn de heilige geschriften van de hindoes en vormen een onmetelijke verzameling literatuur. Daarvan wordt het laatste gedeelte de vedanta genoemd, wat *einde van de veda's* betekent. De theorie wordt daar behandeld, en meer in het bijzonder de filosofie die voor ons van belang is. Het is in archaïsch Sanskriet geschreven, en u moet niet vergeten dat het duizenden jaren geleden geschreven is.

Een zeker iemand wilde eens een groot offer brengen. In de religie van de hindoes speelt het offer een grote rol. Er zijn verschillende soorten offers. Men maakt een altaar, giet offergaven in het vuur en reciteert allerlei hymnen, en aan het eind van het offer doet men een schenking aan de brahmanen en aan de armen. Elk offer kent zijn eigen soort schenking. Zo was er één offer, waarbij iemand alles wat hij bezat op moest geven. Nu was deze man, ook al was hij rijk, ook vrekkig, en tegelijkertijd wilde hij

grote naam maken door dit zeer moeilijke offer te brengen. En toen hij dat offer gebracht had, schonk hij, in plaats van alles wat hij had op te geven, alleen zijn blinde, kreupele en oude koeien weg, die toch geen melk meer zouden geven.

Hij had echter een zoon, Nachiketas geheten, een pientere jongen, die zag dat zijn vader maar een armzalige schenking deed. En toen hij had nagedacht over de blaam die zijn vader daardoor zeker zou treffen, besloot hij het goed te maken door van zichzelf een schenking te maken. Dus ging hij naar zijn vader en zei: 'En aan wie geeft u *mij* dan?' De vader gaf de jongen geen antwoord, waarop de jongen het voor een tweede en een derde keer vroeg. Toen werd de vader nijdig en zei: 'Jou geef ik aan Yama, jou geef ik aan de dood.' En de jongen ging regelrecht naar het koninkrijk van Yama. Yama was niet thuis, dus wachtte hij daar. Na drie dagen kwam Yama terug en zei tegen hem: 'O brahmaan, terwijl je toch mijn gast bent, ben je hier drie dagen zonder eten geweest - ik groet je. En om je voor dit ongemak te vergoeden verleen ik je drie gunsten.'

Daarop vroeg de jongen zijn eerste gunst: 'Moge mijn vaders boosheid jegens mij kalmeren.' En zijn tweede gunst was, dat hij alles over een bepaald offer wilde weten. En toen kwam zijn derde gunst: 'Wanneer iemand doodgaat, dan rijst de vraag: wat

gebeurt er met hem? Sommige mensen zeggen dat hij dan niet meer bestaat. Anderen beweren dat hij dan nog wél bestaat. Geeft u mij daar alstublieft het antwoord op. Dat is de derde gunst die ik vraag.'

Toen antwoordde de dood: 'In vroeger tijden hebben de goden geprobeerd dit mysterie te doorgronden. Het is zo subtiel, dat het zich moeilijk laat kennen. Vraag daarom een andere gunst, maar niet deze. Vraag een lang leven van honderd jaar, vraag om vee en paarden, vraag om een groot koninkrijk, maar dwing me niet hier een antwoord op te geven. Vraag alles wat een mens voor zijn genot kan verlangen en ik zal het vervullen, maar verlang niet dit geheim te kennen.'

'Nee mijnheer', zei de jongen, 'met rijkdom dient een mens niet tevreden te zijn. En als er behoefte aan rijkdom was, dan zouden wij die toch wel krijgen, alleen al door u gezien te hebben. Ook zullen wij leven zo lang als u bepaalt. Welke vergankelijke sterfeling, die in de wereld beneden woont en die kennis bezit, die het gezelschap van het onvergankelijke en van het onsterfelijke heeft bereikt, verheugt zich nog in een lang leven, terwijl hij de aard van het genot dat zang en vermaak hem opleveren, al wel kent? Vertel mij daarom het geheim van dat grote hiernamaals – iets anders wil ik niet. Dát is wat Nachiketas wil hebben: het mysterie van de dood.'

Toen was de god van de dood tevreden.

In de vorige twee of drie lezingen hebben we gezegd, dat die *jnana* de geest voorbereidt. En hier ziet u dus dat de eerste voorbereiding eruit bestaat dat een mens niets anders dan de waarheid moet verlangen, en de waarheid omwille van de waarheid. Zie eens hoe deze jongen alle geschenken die de dood hem aanbood, afsloeg. Hij was bereid om bezit, landgoederen, rijkdom, een lang leven en al het andere voor dat ene idee op te offeren – alléén die kennis – de waarheid. En alleen zo kan de waarheid komen.

Dat verheugde de god van de dood. ‘Er zijn twee wegen’, zei hij, ‘de één van het genot, de ander van gelukzaligheid. De mensheid wordt op verschillende manieren tot die twee aangetrokken. Wie van die twee de weg neemt die naar de gelukzaligheid leidt, wordt een wijze, terwijl degene die de weg naar het genot neemt, ontaardt. Ik prijs je, Nachiketas: je hebt niet om het begeerlijke gevraagd. Op verschillende manieren heb ik geprobeerd je tot het pad van het genot te verleiden en je hebt het allemaal weerstaan. Je hebt je gerealiseerd dat kennis veel hoger is dan een leven van genot.’

‘Je hebt ingezien dat de mens die in onwetendheid leeft en geniet, niet verschilt van het redeloze dier. Toch zijn er velen die, in de hoogmoed van hun

hart, zichzelf een grote wijze vinden, ook al zijn ze ondergedompeld in onwetendheid, en zij gaan op vele scheve manieren alsmaar in cirkels rond, net als de blinde die door de blinde wordt geleid. Deze waarheid, Nachiketas, schijnt nimmer in het hart van hen die als onwetende kinderen zijn, en die zich door een paar brokken aarde laten bedriegen. Zij begrijpen noch deze, noch de andere wereld. Zij ontkennen zowel deze wereld als ook de andere, en zo komen zij telkens weer onder mijn zeggenschap. Velen hebben niet eens de kans om hierover te horen, en velen, ook al horen zij erover, kunnen het niet begrijpen. De leermeester moet immers uitmuntend zijn, en zo moet degene aan wie die kennis wordt overgedragen, eveneens uitmuntend zijn. Als de spreker iemand is die niet vergevorderd is, dan zal de ziel nooit door de waarheid verlicht worden, ook al hoort zij haar honderd keer en wordt zij er honderd keer in onderwezen.'

'Stoor je geest niet met ijdele argumenten, Nachiketas. Deze waarheid gaat alleen stralen in een hart dat zuiver is gemaakt. Hij die men niet zonder de grootste moeite kan zien, Hij die verborgen is, Hij die de grot van het diepst van het hart is ingegaan – die Oeroude – die kan men niet met het uiterlijke oog zien. En als Hij met het oog van de ziel is gezien, dan geeft men zowel plezier als pijn op. Wie dit geheim

kent, geeft al zijn ijdele verlangens op en bereikt die uiterst fijne perceptie. Zo is hij voor altijd gezegend. Dit is de weg naar de gelukzaligheid, Nachiketas. Hij overstijgt alle deugd en alle ondeugd, alle plichten en alle niet-plichten, alles wat bestaat en alles wat er zal bestaan. Wie dát kent - *hij* alleen kent. Hij die alle veda's zoeken, en waarvoor de mensen, om Hem te kunnen zien, allerlei soorten van ascese ondergaan - ik zal je zijn naam vertellen: het is OM. En dat eeuwige OM is *Brahman* - Dát is de Onsterfelijke. Wie daar het geheim van kent, krijgt alles wat hij verlangt. Dit Zelf van de mens dat jij wilt kennen, Nachiketas, is nooit geboren en gaat nooit dood. Die Oeroude die zonder begin is en altijd bestaat, wordt niet vernietigd wanneer het lichaam vernietigd wordt. Als de moordenaar denkt dat hij kan moorden, en als de vermoorde mens denkt dat hij is vermoord - beiden hebben het mis, want het Zelf kan noch doden, noch kan Het gedood worden.'

'Oneindig veel kleiner dan het kleinste deeltje, oneindig veel groter dan het grootste wezen, woont de Heer van allen in de grot van het hart van ieder wezen. Hij die zonder zonde geworden is, ziet Hem in al zijn glorie door de genade van diezelfde Heer. (Wij zien hier dat de genade van God één van de oorzaken van God-realiserende is.) Terwijl Hij zit, gaat Hij ver weg; terwijl Hij ligt, gaat Hij overal naar toe.

Wie anders dan de mensen met een gezuiverd en scherp begrip zijn gekwalificeerd om de God te kennen in wie alle tegenstrijdige eigenschappen samenkomen? Zonder lichaam, en toch wonend in het lichaam; onaangeraakt, en toch schijnbaar in contact – alomtegenwoordig: de wijze die de atman zo kent, laat alle ellende varen.'

'De *Atman* kan men niet bereiken door studie van de veda's, noch met het grootste verstand, noch met veel geleerdheid: hem die de atman zoekt, dié verkrijgt de atman – aan hém onthult Hij zijn glorie. Wie voortdurend slechte daden doet, wiens geest niet kalm is, wie niet kan mediteren, wie steeds verstoord en wispelturig is, die kan de atman die de grot van het hart is binnengegaan, niet begrijpen en realiseren.'

'Dit lichaam, O Nachiketas, is de wagen, de zintuigen zijn de paarden, de geest vormt de teugels, het intellect is de wagenmenner, en de ziel is de passagier in de wagen. Als de ziel zich bij de wagenmenner (de *boeddhi* ofwel het intellect) voegt, en daarmee bij de geest (de teugels), en daarmee weer bij de zintuigen (de paarden), dan zegt men dat hij de genieter is: hij ziet, hij werkt, hij handelt. Wie zijn geest niet beheerst en geen onderscheidingsvermogen bezit, kan zijn zintuigen niet bedwingen, zoals een onhandelbaar paard in de handen van een

koetsier. Maar wie onderscheidingsvermogen heeft, wie zijn geest beheerst, die heeft zijn zintuigen altijd in bedwang, zoals een goed paard in de handen van een koetsier. Wie onderscheidingsvermogen heeft, wiens geest steeds voor de waarheid openstaat, wie altijd zuiver is – *hij* ontvangt die waarheid, waarna hij niet meer opnieuw geboren wordt.’

‘O Nachiketas, dit is heel moeilijk. De weg is lang en het is moeilijk om dit te bereiken. Alleen zij die de meest verfijnde perceptie hebben bereikt, kunnen het zien, kunnen het begrijpen. Maar wees niet bang. Ontwaak en ga aan de slag! En stop pas, wanneer je het doel bereikt hebt. Want de wijzen verklaren dat de taak heel moeilijk is, net zoals het lopen op het scherp van een scheermes. Hij die de zintuigen overstijgt, die alle contact, alle vorm en alle smaak overstijgt – de Onveranderlijke, de Oneindige – die zelfs de intelligentie overstijgt – de Onverwoestbare – alleen als wij Hém kennen, zijn wij gevrijwaard van de kaken van de dood.’

Tot zover zien wij, dat Yama een beschrijving geeft van het doel dat wij moeten bereiken. Wij krijgen eerst het idee, dat wij geboorte, dood, ellende en het verschillende heen en weer geslinger waar wij in de wereld aan zijn blootgesteld, alleen dan te boven kunnen komen, wanneer wij datgene kennen dat *wezenlijk* is. Wat is wezenlijk? Dat wat nooit

verandert: het Zelf van de mens, het Zelf achter het universum. Dan staat er verder, dat het heel moeilijk is om Hem te kennen. *Kennen* betekent niet alleen maar een verstandelijk beamen: het betekent *realiseren*. Telkens weer lezen wij, dat wij dat Zelf moeten zien, moeten *waarnemen*. Maar wij kunnen het niet met onze ogen zien; onze perceptie moet er uiterst fijn voor worden. Met onze grove waarneming kunnen wij muren en boeken zien, maar de perceptie waarmee wij de waarheid kunnen onderscheiden, moet uiterst fijn worden gemaakt en dat is het hele geheim van die kennis.

Vervolgens zegt Yama dat men heel zuiver moet zijn, want op die manier kan men de perceptie uiterst fijn krijgen. En dan gaat hij verder met ons te vertellen over de andere manieren. Die Ene die zelfstandig bestaat, is ver van de zintuigen verwijderd. Onze zintuigen of instrumenten zien naar buiten. Maar die Ene die zelfstandig bestaat – het Zelf – ziet men in zijn innerlijk. U moet de kwalificatie die van u vereist wordt, niet vergeten: het verlangen om dat Zelf te kennen door uw ogen *naar binnen* te richten. Al die mooie dingen die wij in de natuur zien, zijn heel mooi, maar dat is niet de manier om God te zien. Wij moeten leren, hoe wij onze ogen *naar binnen* kunnen richten. De gretigheid van de ogen om naar buiten te zien, moet worden ingeperkt. Als u door

een drukke straat loopt, dan is de persoon met wie u meeloopt, moeilijk te verstaan vanwege het geluid van de passerende rijtuigen. En ook hij kan u niet verstaan omdat er zoveel lawaai is. De geest gaat naar buiten en u kunt de persoon die naast u loopt, niet horen. Zo maakt ook deze wereld om ons heen zo'n lawaai, dat de geest erdoor naar buiten getrokken wordt. Hoe kunnen wij het Zelf dan zien? Door op te houden met naar buiten te gaan. Dat wordt bedoeld met de ogen *naar binnen* richten en alleen dan zal men de glorie van de Heer die in ons innerlijk is, kunnen zien.

Wat is dat Zelf? Wij hebben gezien dat het zelfs het verstand te boven gaat. Uit dezelfde *upanishad* leren wij dat dat Zelf eeuwig en alomtegenwoordig is, dat u en ik en wij allemaal alomtegenwoordige wezens zijn, en dat het Zelf onveranderlijk is. Nu kan er maar één dat alomtegenwoordige wezen zijn: er kunnen niet twee wezens zijn die even alomtegenwoordig zijn – dat kan toch niet? Er kunnen niet twee wezens bestaan die oneindig zijn. Zodoende is er in werkelijkheid maar één Zelf. En u, ik en het hele universum zijn slechts één en verschijnen als vele: 'Zoals het éne vuur de wereld binnengaat en zich op verschillende manieren manifesteert, zo ook manifesteert dat éne Zelf – het Zelf van allen – zich in iedere vorm.'

Maar de vraag is nu: als dat Zelf volmaakt en zuiver is, en het ene wezen van het universum, wat gebeurt er dan mee, als het het onzuivere lichaam, het slechte lichaam, het goede lichaam enzovoorts binnengaat? Hoe kan het dan volmaakt blijven? 'De ene zon zorgt ervoor dat elk oog kan zien, maar toch raken de gebreken in iemands ogen haar niet.' Als iemand geelzucht heeft, ziet hij alles geel. De zon zorgt ervoor dat hij kan zien, maar het feit dat hij alles geel ziet, raakt de zon niet. Zo wordt ook dat ene wezen, ook al is het het Zelf van iedereen, niet door de zuiverheden of onzuiverheden van buiten aangetast.

'Wie Hem kent die in deze wereld, waar alles van voorbijgaande aard is, nooit verandert; wie dat ene, bewuste wezen in deze wereld van onbewustheid kent; wie die Ene in deze wereld van het vele kent en Hem in zijn eigen ziel ziet - aan hem behoort de eeuwige zaligheid, aan niemand anders, aan niemand anders. Dáár schijnen noch de zon, noch de sterren, noch flitst de bliksem er, en wat te zeggen van het vuur? Omdat *Hij* schijnt, schijnt alles: door *zijn* licht wordt alles stralend gemaakt. Als alle verlangens die het hart kwellen, zijn opgehouden, wordt de sterveling onsterfelijk en bereikt men de *Brahman* hier. Als alle kronkels uit het hart verdwenen zijn, als al haar knopen losgesneden zijn, alleen

dan wordt de sterveling onsterfelijk. Dát is de weg. Moge deze studie ons zegenen. Moge zij ons steunen. Moge zij ons kracht geven. Moge zij in ons tot energie worden. Mogen wij elkaar niet haten. Vrede aan allen!’

Dat is de gedachtengang die u in de vedanta filosofie aantreft. Wij zien eerst dat wij hier met een denken te maken hebben, dat totaal anders is dan wat men overal elders in de wereld aantreft. In de oudste gedeelten van de veda’s was de zoektocht hetzelfde als die in de andere boeken: de zoektocht was naar buiten gericht. In sommige van die oude, oude boeken werd de vraag gesteld: ‘Wat was er in het begin? Toen er nog geen iets en geen niets was, toen duisternis de duisternis bedekte – wie heeft dit alles toen geschapen?’ Zo begon de zoektocht. En men begon te praten over de engelen, de *deva’s* en allerlei dingen, en later zien we dat men dat als hopeloos opgaf. In die tijd was de zoektocht naar *buiten* gericht en daar kon men niets vinden. Maar in de veda’s lezen we, dat men in de periode erna wel *binnen* op zoek moest naar die Ene die zelfstandig bestaat.

Dat is de ene grondgedachte in de veda’s: dat onze zoektocht in de sterren, in de nevelvlekken, in de melkweg – in dit hele uiterlijke heelal – tot niets leidt en het vraagstuk van leven en dood nooit

oplost. Het prachtige mechanisme *binnenin* moest geanalyseerd worden, en zo werd het geheim van het heelal hun geopenbaard. Geen ster of zon kon dat doen. De mens moest ontleed worden – niet het lichaam, maar de *ziel* van de mens. In die ziel vond men het antwoord. Wat was het antwoord dat men vond? Dat achter het lichaam, achter de menselijke geest zelfs, zich die Ene bevindt die zelfstandig bestaat. Hij sterft niet, noch is Hij geboren. Die Ene die zelfstandig bestaat, is alomtegenwoordig, want Hij heeft geen vorm. Dat wat geen vorm of gedaante heeft, dat wat niet door ruimte of tijd wordt begrensd, kan niet op één bepaalde plek wonen. Dat kan toch niet? Het is overal, alomtegenwoordig, en in ons allen evenzeer aanwezig.

Wat is die ziel van de mens? Er was een groepering die van oordeel was, dat er één wezen is – God – en daarnaast een oneindig aantal zielen die qua wezen en qua vorm en qua alles eeuwig van God gescheiden zijn. Dat is het dualisme. Dat is het oude, primitieve denkbeeld. Een andere groepering gaf daar als antwoord op, dat de ziel een deel van het oneindige, goddelijke bestaan is. Net zoals dit lichaam een klein wereldje op zich is, waarachter de geest of het denken zich bevindt, en daarachter zich weer de individuele ziel bevindt, zo is ook de hele wereld een lichaam, waarachter zich de universele

geest bevindt, en daarachter bevindt zich weer de universele Ziel. Net zoals dit lichaam een deel van het universele lichaam is, zo is deze geest een deel van de universele geest, en is de ziel van de mens een deel van de universele Ziel. Dat noemt men de *vishishtadvaita*, het gekwalificeerde monisme.

Nu weten we dat de universele Ziel oneindig is. Hoe kan die oneindigheid dan uit delen bestaan? Hoe kan zij gebroken, verdeeld worden? Het is misschien heel poëtisch om te zeggen dat ik een vonk van de Oneindige ben, maar voor ons begrip is dat absurd. Wat wordt er met het delen van de oneindigheid bedoeld? Is het iets materieels, zodat je het in stukken kunt delen of kunt scheiden? Het oneindige kan helemaal niet worden verdeeld. Als dat zou kunnen, zou het het oneindige niet meer zijn. Wat is daar dan de conclusie van? Het antwoord is: die Ziel die het universele is, dat bent *u*. U bent er geen deel van, maar het geheel: u bent de *gehele* God.

Wat is al die verscheidenheid dan? Wij zien zoveel miljoenen individuele zielen – wat zijn die dan? Als de zon op miljoenen bolletjes water weerspiegeld wordt, dan staat op ieder bolletje de vorm, het perfecte beeld van de zon. Maar dat zijn slechts beelden en er is maar één echte zon. Dus die ziel die in ieder van ons schijnt te zijn, is slechts het *beeld* van God, meer niet. Het ware wezen dat daar

achter zit, is die ene God. Daar zijn wij allemaal één. Als Zelf is er maar één in het universum. Het is in mij en in u en is slechts één. En dat ene Zelf wordt in al die verschillende lichamen als allerlei verschillende zelden weerspiegeld. Maar wij weten dat niet; wij denken dat wij van elkaar gescheiden zijn en van Hem gescheiden zijn. En zolang wij dat denken, zal er ellende in de wereld zijn. Dat is de begoocheling.

Verder vormt angst de andere grote bron van ellende. Waarom benadeelt de ene mens de andere? Omdat hij bang is dat hij niet genoeg te genieten zal hebben. Iemand is bang dat hij misschien niet genoeg geld zal hebben en die angst is er de oorzaak van dat hij anderen benadeelt en hen berooft. Hoe kan er angst zijn, als er maar één bestaan is? Als er een bliksemschicht op mijn hoofd belandt, dan was *ik* die bliksemschicht, want ik ben het enige bestaan. Als er een plaag komt, ben *ik* die; als er een tijger komt, ben *ik* die; als de dood komt, ben *ik* die. Ik ben zowel de dood als het leven.

Wij zien dat er angst opkomt bij de gedachte dat er *twee* in het universum zijn. Wij hebben het steeds horen verkondigen: 'Heb elkaar lief'. Waarom? Die doctrine is dan wel verkondigd, maar *hier* ligt de verklaring. Waarom zou ik iedereen moeten liefhebben? Omdat zij en ik één zijn. Waarom zou ik mijn broeder lief moeten hebben? Omdat hij en ik

één zijn. Er is die eenheid, die solidariteit van het hele universum: van de minste worm die onder onze voeten kruipt, tot de hoogste wezens die ooit geleefd hebben. Zij hebben allemaal wel een verschillend lichaam, maar zijn die ene Ziel. Door alle monden eet u, door alle handen werkt u, door alle ogen ziet u. In miljoenen lichamen geniet u van een goede gezondheid en in miljoenen lichamen lijdt u aan ziekte. Als die gedachte komt en wij realiseren haar, zien haar, voelen haar, dan houdt de ellende op en met haar de angst. Hoe zou ik dood kunnen gaan? Er *is* niets buiten mij – de angst houdt op en alleen dan komt het volmaakte geluk en de volmaakte liefde.

Die universele sympathie, die universele liefde, die universele gelukzaligheid die nooit verandert, tilt de mens overal bovenuit. Zij kent geen terugslag en geen lijden kan haar raken. Maar dat beetje eten en drinken van deze wereld geeft altijd een terugslag. Dat komt allemaal door dat dualisme – het idee dat ik van het universum gescheiden ben, van God gescheiden ben. Maar zodra wij gerealiseerd hebben dat ‘Ik Hem ben, dat ik het Zelf van het universum ben, dat ik eeuwig gezegend, eeuwig vrij ben’, dan komt de ware liefde, de angst verdwijnt, en er komt een eind aan alle ellende.

6 - Eenheid

Notities van een lezing gegeven in juni 1900 aan de Vedanta Society te New York.

De verschillende sektarische systemen van India verspreiden zich allemaal vanuit één centrale gedachte van eenheid of van dualiteit. Zij vallen allemaal onder de vedanta en worden allemaal door haar geïnterpreteerd. In de kern behelzen zij uiteindelijk de leer van de eenheid. Dat wat wij als het vele zien, is God. Wij nemen de materie, de wereld en velerlei indrukken waar, maar toch is er maar één bestaan.

De verschillende namen geven slechts het verschil aan in de mate waarin die Eén zich uitdrukt. De worm van nu is de God van morgen. De verschillen waar wij zo van houden zijn allemaal deel van één, oneindig gegeven en verschillen alleen in de mate van expressie. Dat ene, oneindige gegeven is het bereiken van vrijheid.

Hoe wij ons ook in de methode mogen vergissen, al ons worstelen is in feite voor vrijheid. Wij zoeken geen ellende en geen geluk, maar *vrijheid*. Het geheim van de onverzadigbare dorst van de mens zit in dat ene doel. Die dorst van de mens, zegt de

hindoe, die dorst van de mens, zegt de boeddhist, is een brandende, onlesbare dorst naar meer en meer. Jullie Amerikanen zijn steeds op zoek naar meer plezier, meer genot. Dat is waar – jullie zijn nooit tevreden. Maar wat jullie in wezen zoeken is *vrijheid*.

Dat grenzeloze verlangen van de mens is in werkelijkheid het teken van zijn eigen oneindigheid. Omdat hij oneindig *is*, kan hij pas tevreden zijn als zijn verlangen oneindig is en de vervulling ervan oneindig.

Wat kan de mens dan bevredigen? Géén goud. Géén genot. Géén schoonheid. Alleen het ene Oneindige kan hem bevredigen, en dat Oneindige is hijzelf. Alleen als hij dat realiseert, komt er vrijheid.

*‘Deze fluit, met de zintuigen als haar toongaten,
met al haar gevoelens, gewaarwordingen en zang,
zingt slechts één ding:
zij verlangt ernaar terug te gaan
naar het hout, waaruit zij gesneden is.’*

*‘Verlos uzelf door uzelf!
Ach, laat uzelf niet zinken!
Want gij bent zelf uw grootste vriend,
en zelf uw grootste vijand.’*

Wie kan de Oneindige helpen? Ook de hand die door het duister tot u komt, moet wel uw eigen hand zijn.

Vrees en verlangen zijn de twee, die van dit alles de oorzaak zijn. En wie creëert ze? *Wij*. Ons leven is slechts een gang van droom naar droom. De mens – de oneindige dromer die eindige dromen droomt!

O, de zaligheid dat niets van buiten eeuwig kan zijn! Zij beseffen niet half wat daarmee bedoeld wordt – wiens hart trilt, wanneer zij horen dat niets in deze relatieve wereld eeuwig kan zijn.

Ik ben de oneindig blauwe hemel. Over mij heen trekken deze wolken, verschillend van kleur – blijven een ogenblik – en verdwijnen weer. Ik ben hetzelfde, eeuwige blauw. Ik ben overal de getuige, dezelfde eeuwige getuige van. Ik zie – daarom bestaat de natuur. Ik zie niet – daarom bestaat zij niet. Niet één van ons zou kunnen zien of spreken, als die oneindige eenheid voor een ogenblik verbroken zou zijn.

7 - Het doel

San Francisco, 27 maart, 1900.

(Om de continuïteit van de tekst te bewaren zijn destijds door de redactie woorden tussen vierkante haakjes geplaatst en beletseltekens toegevoegd.)

Wij zien dat de mens als het ware steeds omgeven is door iets dat groter is dan hijzelf, en hij probeert daar de betekenis van te zien. De mens [zoekt] altijd het hoogste ideaal. Hij weet dat het bestaat en dat religie de zoektocht naar dat hoogste ideaal is. Eerst lag al zijn zoeken op het uiterlijke vlak – het kreeg een plaats in de hemel, op verschillende plekken – precies overeenkomstig [zijn begrip] van de algehele natuur van de mens.

[Later] begon de mens wat beter naar zichzelf te kijken en begon hij te ontdekken, dat zijn ware ‘ik’ niet het ‘ik’ was, dat hij normaal vertegenwoordigt. Zoals hij voor de zintuigen verschijnt, is hij niet dezelfde die hij in werkelijkheid is. Hij begon in zichzelf te [zoeken] en ontdekte dat ... hetzelfde ideaal dat hij buiten zich [had geplaatst,] aldoor in hem is: wat hij *buiten* zich vereerde, was zijn eigen ware, *innerlijke* natuur. Het verschil tussen het dua-

lisme en het monisme is, dat als men het ideaal *buiten* [zich] plaatst, dan is het dualisme, en als men God *in* zich [zoekt], is het monisme.

Eerst de oude vraag van het waarom en waarvoor ... Hoe komt het dat de mens beperkt geworden is? Hoe is het oneindige eindig geworden, het zuivere onzuiver? In de eerste plaats moet u nooit vergeten dat die vraag nooit [met] een dualistische hypothese beantwoord kan worden. Waarom heeft God het onzuivere universum geschapen? Waarom is de mens zo ongelukkig, als hij door een volmaakte, oneindige en barmhartige Vader is gemaakt? Waarom die hemel en die aarde die wij aanschouwen, en waardoor wij tot onze rechtsopvatting komen? Niemand kan zich iets voorstellen wat hij niet al gezien heeft.

Alle martelingen die wij in dit leven voelen, zetten wij op een andere plek, en dat is onze hel ...

Waarom heeft de oneindige God deze wereld gemaakt? [De dualist zegt:] Net zoals de pottenbakker potten maakt - God de pottenbakker, wij de potten ... In meer filosofische termen luidt de vraag: hoe kan men zomaar aannemen, dat de ware natuur van de mens zuiver, volmaakt en oneindig is? Dat is het ene probleem dat men in alle monistische stelsels aantreft - voor de rest is alles helder en duidelijk. Die vraag kan men niet beantwoorden. De monisten

zeggen, dat de vraag zelf een tegenstrijdigheid vormt. Neem nu het dualistische stelsel: daar wordt de vraag gesteld, waarom God de wereld geschapen heeft. Dat is tegenstrijdig. Waarom? Omdat – wat is het idee van God? Hij is een wezen dat door niets van buitenaf beïnvloed kan worden.

U en ik zijn niet vrij. Ik heb dorst. Er is iets dat dorst heet, waar ik geen controle over heb, [dat] me dwingt om water te drinken. Iedere handeling van mijn lichaam en zelfs iedere gedachte van mijn geest wordt me afgedwongen. Ik *moet* het doen, en daarom ben ik gebonden ... Ik word gedwongen om dit te doen, om dat te hebben, enzovoorts ... En wat wordt er met het waarom en waarvoor bedoeld? [Het onderworpen zijn aan uitwendige krachten.]

Waarom drinkt u water? Omdat de dorst u ertoe dwingt. U bent een slaaf. U doet nooit iets uit eigen wil, omdat u gedwongen wordt alles te doen. Uw enige beweegreden om te handelen is een kracht ...

Op zich zou de aarde nooit bewegen, als iets haar er niet toe dwong. Waarom brandt het licht? Het brandt alleen, als iemand een lucifer aansteekt. In heel de natuur is alles gebonden: slavernij, slavernij! In harmonie met de natuur zijn is [slavernij]. Wat heeft het voor zin om de slaaf van de natuur te zijn en in een gouden kooi te leven? De grootste orde en wet ligt in de [kennis dat de mens in wezen vrij en

goddelijk is.] Nu zien wij dat de vraag van het waarom en waarvoor alleen [in onwetendheid] gesteld kan worden. Ik kan alleen door iets anders worden gedwongen iets te doen.

[U zegt] dat God vrij is. Vervolgens stelt u de vraag *waarom* God de wereld geschapen heeft. U spreekt uzelf tegen. De betekenis van God is de totaal vrije wil. Logisch gesteld luidt de vraag: wat heeft Hem die nooit door iemand gedwongen kan worden, gedwongen om de wereld te scheppen? In dezelfde vraag zegt u: wat *dwong* Hem? De vraag is onzin, want zijn wezen is oneindig, Hij is *vrij*. Wij zullen vragen beantwoorden, wanneer u ze in logische termen kunt stellen. De rede zal u vertellen, dat er slechts één werkelijkheid is – verder niets. Overall waar het dualisme opkwam, is het monisme naar boven gekomen en heeft het verdreven.

Er is slechts één probleem om dit te begrijpen. Religie is een gewoon, alledaags iets. De gewone man begrijpt het, als je zijn taal spreekt, en niet [als je het] in de woorden van een filosoof [zegt]. Het is een gewoon gegeven in de menselijke natuur om [zichzelf te projecteren]. Denk aan het gevoel dat u bij een kind hebt. [U identificeert zich ermee. Dan] heeft u twee lichamen. [Zo] kunt u [ook] door uw man zijn geest voelen. Waar stopt u? U kunt in oneindig veel lichamen voelen.

Iedere dag overwint de mens de natuur. Als geslacht manifesteert de mens zijn kracht. Probeert u in uw verbeelding eens een grens aan die kracht in de mens te stellen. U geeft toe dat de mens als geslacht oneindig veel kracht heeft, [een] oneindig lichaam heeft. De vraag is alleen, wat u bent. Bent u het menselijk geslacht of één [individu]? Zodra u zich isoleert, doet alles u zeer. Zodra u zich verruimt en voor anderen voelt, komt er hulp. De egoïstische mens is de meest ongelukkigste ter wereld. Het gelukkigst is de mens die totaal niet egoïstisch is: hij is de hele schepping geworden, het hele menselijke geslacht, en God [is] in hem ... Daarom is de ethische code in het dualisme - het christelijke, het hindoeïstische, en bij alle godsdiensten ... : wees niet egoïstisch ... Wees onzelfzuchtig. Doe dingen voor anderen! Verruim u! ...

De ongeletterde kun je [dat] heel gemakkelijk duidelijk maken, en de geleerde kun je het nog gemakkelijker duidelijk maken. Maar de mens die maar een tikkeltje kennis heeft, die kan God zélf het nog niet duidelijk maken. [De waarheid is,] dat u niet [van dit universum] gescheiden bent, [evenmin als uw geest niet] van de rest van u gescheiden is. Als dat [niet] zo was, zou u niets kunnen zien, niets kunnen voelen. Ons lichaam is gewoon een kleine draaikolk in de oceaan van materie. Het leven neemt

een wending en gaat verder, in een andere vorm ... De zon, de maan, de sterren, u en ik, zijn slechts draaikolken. Waarom heb ik [een specifieke geest als die van mij] uitgekozen? [Het is] gewoon een mentale draaikolk in de oceaan van de geest.

Hoe is het anders mogelijk dat mijn trillingen u nu bereiken? Als u een steen in een meer gooit, wekt dat trillingen op en [die brengen] het water in trilling. Ik werp mijn geest in een toestand van zaligheid en dat leidt ertoe, dat diezelfde zaligheid ook in uw geest wordt opgewekt. Hoe vaak [hebt u] in uw geest of hart [niet iets gedacht] en [hebben anderen uw gedachte] zonder [verbale] communicatie [ontvangen]? Wij zijn overal één ... Dat begrijpen wij maar nooit. Het hele [universum] bestaat uit tijd, ruimte en oorzakelijkheid. En God [verschijnt als dit universum] ... Wanneer is de natuur begonnen? Toen u [uw ware natuur vergat en door tijd, ruimte en oorzakelijkheid gebonden] werd.

Dit is de [ronddraaiende] cirkel van uw lichaam, en toch is dat uw oneindige natuur ... Dat is zeker de natuur - tijd, ruimte en oorzakelijkheid. Dat is al wat er met natuur bedoeld wordt. De tijd begon, toen u begon te denken. De ruimte begon, toen u uw lichaam kreeg - anders kan er geen ruimte zijn. De oorzakelijkheid begon, toen u begrensd werd. Toch moeten wij een antwoord hebben. Hier is het

antwoord: [onze begrenzing] is spel - gewoon voor de pret. Niéts bindt u. Niéts dwingt [u. U bent] nooit gebonden [geweest]. Wij spelen allemaal onze rol in dit [spel] dat wij zelf hebben bedacht.

Maar laten we er eens een andere vraag over die individualiteit bijhalen. Sommige mensen zijn zo bang om hun individualiteit te verliezen. Zou het voor het varken niet beter zijn om zijn varkens-individualiteit te verliezen, als hij daarmee God kan worden? Ja, maar het arme varken realiseert het zich niet. Welke toestand is nu mijn individualiteit? Toen ik als baby op de grond lag te spartelen en mijn duim probeerde door te slikken? Was dat de individualiteit die ik met spijt op zou moeten geven? En over vijftig jaar zal ik op deze huidige toestand terugkijken en lachen, precies zoals ik [nu] op de toestand van de baby terugkijk. Welke van die individualiteiten zal ik houden? ...

Wij moeten begrijpen wat er met die individualiteit bedoeld wordt ... [Er zijn twee tegengestelde neigingen:] de ene is de bescherming van de individualiteit, de andere is het intense verlangen om die individualiteit op te offeren ... De moeder offert heel haar eigen wil op voor de behoeften van de baby ... Als zij de baby in haar armen draagt, wordt de stem van de individualiteit, van het zelfbehoud niet meer gehoord. Zij zal het slechtste voedsel eten, maar haar

kinderen zullen het beste krijgen. Zo zijn wij bereid om voor alle mensen waar wij van houden, te sterven.

[Aan de ene kant] worstelen wij hevig om die individualiteit in stand te houden, en aan de andere kant proberen wij haar teniet te doen. Met welk resultaat? Tom Brown mag hevig worstelen – hij [vecht] voor zijn individualiteit. Tom gaat dood en er verschijnt nog geen rimpel op het aardoppervlak. Negentienhonderd jaar geleden werd er een jood geboren die nooit één vinger heeft uitgestoken om zijn individualiteit te behouden ... Stelt u zich dat eens voor! Die jood heeft nooit gevochten om zijn individualiteit te behouden. Daarom werd hij de grootste ter wereld. Dat beseft de wereld niet.

Mettertijd zullen wij individuen zijn. Maar in welke zin? Wat is die individualiteit van de mens? Niet Tom Brown, maar God in de mens. Dat is de [ware] individualiteit. Hoe dichter de mens die genaderd is, hoe meer hij zijn valse individualiteit heeft opgegeven. Hoe meer hij alles [voor zichzelf] probeert te vergaren en te winnen, hoe minder individu hij is. Hoe minder hij aan [zichzelf] heeft gedacht, hoe meer hij tijdens zijn leven alle individualiteit heeft opgeofferd, ... hoe meer individu hij is. Dat is een geheim dat de wereld niet begrijpt ...

Wij moeten eerst begrijpen wat er met individualiteit bedoeld wordt. Het is het bereiken van het ideaal. Nu bent u een man [of] u bent een vrouw. U verandert aldoor. Kunt u stoppen? Wilt u uw geest houden zoals ze nu is - de boosheid, de haat, de jaloezie, de ruzie - al die duizend-en-één dingen in uw geest? Wilt u zeggen dat u die wilt houden? ... U kunt nergens stoppen ... totdat de volmaakte overwinning is bereikt - totdat u zuiver en volmaakt bent.

U hebt geen boosheid meer, als u één en al liefde, zaligheid en oneindig bestaan bent ... Welk van uw lichamen wilt u houden? U kunt nergens stoppen, totdat u bij het leven gekomen bent, dat helemaal niet eindigt: oneindig leven! Daar stopt u. U hebt nu een beetje kennis en u probeert steeds meer te verkrijgen. Waar wilt u stoppen? Nergens - totdat u met het leven zelf één geworden bent ...

Velen willen genot [als] doel. Dat genot zoeken zij alleen in de zintuigen. Op de hogere niveaus is er veel genot te vinden. Dan op de spirituele niveaus. Dan in zichzelf - de God *in* zich. De mens wiens genot *buiten* [hemzelf] ligt, wordt ongelukkig als dat uiterlijke ding verdwijnt. [Maar] voor dát genot kunt u van niets in dit universum afhankelijk zijn. [En] als al mijn genot in mijzelf ligt, dan moet ik daar aldóór genot hebben, want ik kan mijn Zelf nooit verliezen

... Moeder, vader, kind, vrouw, lichaam, rijkdom - alles kan ik verliezen, maar niet mijn Zelf ... zaligheid in het Zelf. Alle verlangen bevindt zich in het Zelf ... Dat is een individualiteit die nooit verandert - en die is volmaakt.

... En hoe krijgen we dat? Zij vinden datgene wat de grote zielen van deze wereld - alle grote mannen en vrouwen - [door hun constante onderscheidingsvermogen] gevonden hebben ... En hoe moet het dan met die dualistische theorieën van twintig goden, dertig goden? Dat maakt niet uit. Zij hadden allemaal die ene waarheid: dat die valse individualiteit moet verdwijnen ... Dus dit ego - hoe minder er van is, hoe dichter ik bij datgene ben, wat ik werkelijk ben: het universele lichaam. Hoe minder ik aan mijn eigen, individuele geest denk, hoe dichter ik bij die universele geest ben. Hoe minder ik aan mijn eigen ziel denk, hoe dichter ik bij de universele ziel ben.

Wij leven in één lichaam. We hebben wat pijn, wat genot, en alleen voor dat beetje genot dat wij krijgen door in dit lichaam te wonen, zijn wij bereid om alles in het universum te doden om onszelf te kunnen behouden. Als wij twee lichamen zouden hebben, zou dat niet veel beter zijn? En zo verder en verder naar de zaligheid toe. Ik ben in iedereen: ik werk door alle handen, ik loop door alle voeten, ik

spreek door iedere mond, ik woon in elk lichaam – oneindig zijn mijn lichamen, oneindig is mijn geest! Ik heb in Jezus van Nazareth geleefd, in Boeddha, in Mohammed – in alle groten en goeden uit het verleden, van het heden. Ik zal in al diegenen leven die er later [mogen] komen. Is dat theorie? [Nee, dat is de waarheid.]

Als u dat kunt realiseren, wat zal dat dan oneindig veel plezieriger zijn. Wat een extase van vreugde! Welk lichaam is zo groot, dat wij hier [nog] iets [van] dit lichaam nodig hebben? ... Als wij in al de lichamen van anderen hebben geleefd, van alle lichamen die er op deze wereld zijn genoten hebben – wat gebeurt er dan met ons? [Wij worden één met het oneindige. En] dat is het doel. Dat is de enige weg. [Iemand] zegt: ‘Als ik die waarheid ken, dan zal ik wegsmelten als boter.’ Ik zou willen dat de mensen dat zouden doen; maar ze zijn te taai om zo snel weg te smelten!

Wat moeten wij doen om vrij te worden? U bent al vrij ... Hoe zouden de vrijen ooit gebonden kunnen zijn? Een leugen is het! [U bent] nooit gebonden [geweest]. Hoe zou het onbegrensde ooit door iets begrensd kunnen worden? Oneindig gedeeld door oneindig, opgeteld bij oneindig, vermenigvuldigd met oneindig, [blijft] oneindig. U bent oneindig, God is oneindig – u bent allemaal oneindig. Er kunnen

geen twee existenties bestaan, één maar. Het oneindige kan nooit eindig worden gemaakt. U bent nooit gebonden – dat is alles ... U bent al vrij. U hebt het doel [al] bereikt – alles wat er te bereiken valt. Laat uw geest nooit denken, dat u het doel niet bereikt hebt ...

Alles waar wij aan [denken], dat worden wij. Als u denkt dat u een arme zondaar bent, dan hypnotiseert u zichzelf: 'Ik ben een ellendige, kruipende worm.' Degenen die in de hel geloven, bevinden zich in de hel, wanneer ze doodgaan. En degenen die zeggen dat ze naar de hemel gaan, [gaan naar de hemel].

Het is allemaal spel ... [Misschien zegt u:] 'Wij moeten [toch] iets doen – laten we dan goeddoen.' [Maar] wie geeft er om goed en kwaad? Speel! De almachtige God speelt – dat is alles ... U bent de almachtige God die aan het spelen is. Als u aan de kant wilt spelen en de rol van de bedelaar neemt, dan moet u niet [iemand anders de schuld geven voor de keuze die u gemaakt hebt]. U geniet ervan om bedelaar te zijn. U weet dat uw ware natuur [goddelijk is]. U bent koning en speelt voor bedelaar ... Allemaal pret. Weet het en speel – dat is alles. Breng het dan in praktijk. Het hele universum is een oneindig spel. Alles is goed, want het is allemaal pret. Dan komt er een ster en die valt op onze aarde

te pletter en we zijn allemaal dood. U denkt dat alleen de kleine dingetjes die uw zintuigen strelen pret zijn! ...

[Wij leren dat er] hier een goede god [is] en daar een slechte god, die altijd op de loer ligt om mij te grijpen, zodra ik een fout maak ... Als kind vertelde iemand mij dat God alles in de gaten houdt. Ik ging naar bed en keek naar boven, en ik verwachtte dan dat het plafond van de kamer open zou gaan. [Er gebeurde niets.] Niemand houdt ons in de gaten behalve wijzelf. Geen Heer behalve ons [eigen Zelf]. Geen natuur dan dat wat wij voelen. Gewoonte is onze tweede natuur – het is ook onze eerste natuur. Het is al wat er aan natuur is. Ik herhaal [iets] twee of drie keer – het wordt mijn natuur. Wees niet ongelukkig! Heb geen berouw! Wat gebeurd is, is gebeurd. Als u zich brandt, [accepteer dan de consequenties].

Wees redelijk: wij maken fouten – en wat dan nog? Het is allemaal voor de pret. Zo dwaas doen ze over hun vroegere zonden – jammeren en schreien en zo. Heb geen berouw! Als u uw werk gedaan hebt, denk er dan niet meer aan. Ga door! Stop niet! Kijk niet om! Wat wint u door om te kijken? U verliest niets en u wint niets. U gaat echt niet smelten als boter. Hemel en hel en incarnaties – allemaal onzin!

Wie wordt er geboren en wie gaat er dood? U hebt plezier en speelt met werelden en zo. U houdt dit lichaam zo lang als u wilt. Als u het niet wilt, dan niet. Het oneindige is de werkelijkheid, het eindige is spel. U bent het oneindige lichaam en het eindige lichaam ineen. Weet het! Maar kennis maakt geen enkel verschil – het spel gaat door ... Twee woorden – ziel en lichaam – zijn samengevoegd. De oorzaak is [gedeeltelijke] kennis. Weet dat u altijd vrij bent. Het vuur van kennis verbrandt alle [onzuiverheden en beperkingen]. Ik ben dat oneindige ... U bent net zo vrij als u in het begin was, nu bent, en altijd zijn zult. Hij die weet dat hij vrij is, is vrij; hij die zich gebonden weet, is gebonden.

Wat gebeurt er dan met God en de verering en dergelijke? Zij hebben hun plaats. Ik heb mezelf in God en mij verdeeld: ik word de vereerde en vereer mijzelf. Waarom niet? God is ik. Waarom mijn Zelf niet vereren? Die universele God – Hij is ook *mijn* Zelf. Allemaal pret. Er is geen ander doel. Wat is het uiteindelijke doel van het leven? Geen, want ik [weet dat ik het oneindige ben]. Als bedelaar kunt u een doel hebben. Ik heb geen doel, geen behoefte, geen bedoeling. Ik kom naar uw land en geef lezingen – gewoon voor de pret. Geen andere bedoeling. Wat kan er voor bedoeling zijn? Alleen slaven doen werk voor iemand anders. U werkt voor niemand anders.

Als het u schikt, doet u aan verering. U kunt zich aansluiten bij de christenen, bij de mohammedanen, de Chinezen, de Japanners. U kunt alle goden die er ooit geweest zijn en die er ooit zullen zijn, vereren ... Ik ben in de zon, in de maan en in de sterren. Ik ben met God en ik ben in alle goden. Ik vereer mijn [eigen] Zelf.

Er zit nog een ander aspect aan - dat heb ik in petto gehouden: ik ben de man die opgehangen gaat worden. Ik ben al de goddelozen. Ik word gestraft in de hel. [Ook] dat is pret! Dat is het doel van de filosofie [: te weten dat ik het oneindige ben]. Doelen, motieven, bedoelingen en plichten zijn er op de achtergrond ...

Eerst moet deze waarheid gehoord worden, dan moet men erover nadenken. Beredeneer, beargumenteer haar op alle mogelijke manieren. De verlichten weten niet meer dan dat. Wees er zeker van, dat u in alles bent. Daarom moet u niemand pijn doen, want door hen pijn te doen doet u zichzelf pijn ... [Ten slotte] moet men hierop mediteren. Denk erover na. Kunt u zich voorstellen dat er een moment komt, dat alles tot stof verpulvert en u *alleen* staat? Dat moment van extatische vreugde zal u nooit meer verlaten. [Dan] zult u werkelijk zien dat u zonder lichaam bent. U hebt nooit een lichaam gehad.

Ik ben Eén - alleen - door alle eeuwigheid. Voor

wie zal ik bang zijn? Het is allemaal mijn Zelf. Daar moet men constant op mediteren. Zo komt de realisatie. Door die realisatie wordt u een [zegen] voor anderen ... 'Uw gezicht straalt als [dat van] iemand die God kent.' Dat is het doel. [Maar] dat moet men niet verkondigen zoals ik het doe. 'Onder een boom zag ik een leermeester, een jongen van zestien; de discipel was een oude man van tachtig. De leermeester onderwees in stilte, en de twijfels van de discipel waren verdwenen.' En wie spreekt er? Wie steekt er een kaars aan om de zon te kunnen zien? Als de waarheid [opkomt], is daar geen getuige voor nodig - u weet het [gewoon] ... Dit gaat u doen: ... haar realiseren. Eerst moet u erover nadenken. Beredeneer het. Bevredig uw nieuwsgierigheid. [Denk] dan nergens anders meer aan.

Ik zou willen dat wij nooit iets lazen. De Heer helpe ons allen! Kijk maar wat er met [een geleerd] iemand gebeurt:

'Men zegt dit en men zegt dat ...'

'[Maar] wat zeg jij, mijn vriend?'

'Ik zeg niets.' [Hij citeert] het denken van ieder ander, maar hijzelf denkt niets. Als dat het onderwijs is, wat is krankzinnigheid dan? Kijk naar al die mensen die geschreven hebben! ... Die moderne schrijvers - nog geen twee zinnen van zichzelf! Allemaal citaten ...

Boeken hebben niet veel waarde en [tweedehands] religie heeft al helemaal geen waarde. Net als met eten. Uw religie zou mij niet bevredigen. Jezus heeft God gezien en Boeddha heeft God gezien. Maar als u God niet gezien hebt, bent u niet beter dan een atheïst. Alleen hij is rustig, terwijl u veel praat en de wereld met uw gepraat verstoort. Boeken en bijbels en geschriften hebben geen nut. Als jongen ontmoette ik een oude man; [hij had geen enkel geschrift bestudeerd, maar hij kon de waarheid van God met een aanraking doorgeven].

Stilte! gij leraren van de wereld. Stilte! gij boeken. Heer, Gij alleen spreke en uw dienaar luistere ... Als de waarheid niet bestaat, wat is de zin van dit leven dan? Wij denken allemaal dat wij haar zullen grijpen, maar nee - de meesten van ons grijpen alleen maar stof. Daar is God niet. [En] als er geen God is, wat is de zin van het leven dan? Is er een rustplaats in het universum? [Het is aan ons om die te vinden]. Wij [zoeken er] alleen niet [intens genoeg naar. Wij zijn] als kleine stroompjes die op de stroom worden meegevoerd.

Als die waarheid er is, als God er is, dan moet die *in* ons zijn ... [Ik moet kunnen zeggen:] 'Ik heb Hem met mijn [eigen] ogen gezien.' Anders heb ik geen religie. Geloven en doctrines en preken maken geen religie. [Alleen] *realisatie*, de *perceptie* van God

[is religie]. Wat is de glorie van al die mensen, die door de wereld worden vereerd? [Voor hen] was God geen doctrine meer. [Geloofden zij,] omdat hun grootvader geloofde? Nee. Het was de realisatie van het oneindige, hoger dan hun eigen lichaam, geest en alles. Deze wereld is een werkelijkheid voor zover zij een klein beetje [van] de weerspiegeling van die God bevat. Wij houden van een goed mens, omdat in zijn gezicht de weerspiegeling een beetje meer schijnt. Wij moeten haar zelf grijpen. Er is geen andere weg.

Dat is het doel. Vecht ervoor! Heb uw eigen bijbel. Heb uw eigen Christus. Anders bent u niet religieus. Praat niet over religie – de mensen praten en praten maar. ‘Sommigen van hen, ondergedompeld in duisternis, denken in hun innerlijke trots dat zij het licht hebben. En [dat] niet alleen: zij bieden aan om anderen op hun schouders te nemen en [zo] vallen beiden in de kuil.’...

Een kerk op zich heeft nooit verlossing gebracht. Het is goed om in een tempel geboren te worden, maar wee degene die in een tempel of kerk doodgaat. Eruit! ... Het was een goed begin, maar ga er weg! Het was een plek uit uw kindertijd ... maar laat het maar zo! ... Ga rechtstreeks naar God. Geen theorieën, géén doctrines. Alleen dan zal alle twijfel verdwijnen. Alleen dan zal al wat krom is, recht worden gemaakt ...

Hij die de Ene temidden van het menigvuldige ziet; hij die dat ene leven temidden van die on-eindige dood ziet; hij die temidden van het menig-vuldige in zijn eigen ziel datgene ziet wat nooit verandert – aan hem behoort de eeuwige vrede.

